

Jaarstukken 2018

Rijnbrink Holding

(geconsolideerd)

‘Innovatiepartner in het cultureel en sociaal domein’

Datum: 26 april 2019

Status: definitief

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 26 april 2019

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
2. RIJNBRINK IN DE OMGEVING	5
3. BIBLIOTHEEKONDERSTEUNING	7
3.1 Ondersteuning in Gelderland	8
3.2 Ondersteuning in Overijssel	13
4. CULTUURONDERSTEUNING	18
4.1 Musidesk activiteiten	18
4.2 Musidesk in cijfers	19
4.3 Cultuureducatie activiteiten	19
5. BEDRIJFSVOERING RIJNBRINK	22
6. SOCIAAL VERSLAG	23
6.1 Formatie	23
6.2 Ziekteverzuim	25
6.3 Rijnbrink Campus	26
7. VERSLAG MEDEZEGGENSCHAP	27
7.1 Verslag van de OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink	27
7.2 Verslag van de OR Rijnbrink	28
8. VERSLAG BESTUUR	29
9. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	32
10. VOORUITBLIK	34
GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018	36
GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018	37
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	38
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	39
GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN DE ACTIVA EN PASSIVA	40
GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING	41
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018	43
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	51
ENKELVOUDIGE JAARREKENING	54
STICHTING RIJNBRINK HOLDING	54
ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018	55
ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018	56

KASSTROOMOVERZICHT	57
ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING	58
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018	59
TOELICHTING ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018	62
VASTSTELLING / GOEDKEURING	65
OVERIGE GEGEVENS	66
CONTROLEVERKLARING ACCOUNTANT	67
BIJLAGE 1: LIJST MET AFKORTINGEN	69

1. Inleiding

Wij geloven dat de essentie van een leefbare samenleving is dat alle burgers participeren en zich kunnen ontwikkelen. We zijn ervan overtuigd dat goed geïnformeerd zijn, beschikken over vaardigheden en alle vormen waarin wij ons cultureel uiten essentieel zijn om in verbinding te zijn én te blijven met die samenleving. Voor die taak zetten wij ons iedere dag met passie in.

Het is de visie van Rijnbrink dat het daar om gaat. Een samenleving met burgers die in staat zijn om mee te doen omdat ze beschikken over de juiste basisvaardigheden. Samen met onze ketenpartners zetten we ons daar met passie voor in. We hebben in 2018 bibliotheken geholpen hun lokale maatschappelijk-educatieve doelen te bereiken en we hebben ze naar behoefte ontzorgd in hun bedrijfsvoering. We hebben muziekverenigingen geholpen interessant te blijven voor lokale talenten en hun programmering rond te krijgen. We hebben op het gebied van cultuureducatie een belangrijke verbindende en aanjagende rol gespeeld in Overijssel. We zijn hiertoe in staat gesteld door de provincies Gelderland en Overijssel.

Rijnbrink is actief in diverse samenwerkingsverbanden. Binnen die verbanden is Rijnbrink altijd een ketenpartner die als onderdeel van de keten bijdraagt aan het eindresultaat dat op lokaal niveau gerealiseerd wordt.

De belangrijkste keten waar Rijnbrink onderdeel van uitmaakt is die van het openbaar bibliotheekwerk. We werkten in 2018 weer met veel plezier samen met landelijke partners als de Koninklijke Bibliotheek, Stichting Lezen, Stichting lezen en schrijven, de Samenwerkende POI's Nederland en de VOB. Terwijl we op provinciaal niveau samenwerkten met de netwerken van Gelderse en Overijsselse bibliotheken en de lokale bibliotheken in beide provincies.

In 2018 is in de keten weer veel nieuws tot stand gekomen en is door de Rijnbrink-medewerkers gewerkt aan het borgen en uitbouwen van dienstverlening die in eerdere jaren is geïntroduceerd.

In dit jaarverslag kijken we terug op het afgelopen jaar en beschrijven we een aantal belangrijke ontwikkelingen rond onze ondersteuning, op personeelsgebied, de medezeggenschap, het bestuur en het toezicht. Ook blikken we vast vooruit naar 2019.

Veel leesplezier gewenst,

Tineke van Ham
Bestuurder

2. Rijnbrink in de omgeving

Rijnbrink is een Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken in Gelderland en Overijssel. We werken met en voor openbare bibliotheken, vanuit een provinciale opdracht, aan het realiseren van lokale resultaten. De ondersteuningstaak van Rijnbrink is op hoofdlijn vastgelegd in de Wet stelsel Openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). De provincies hebben in hun cultuurbeleid omschreven voor welke opdrachten ze Rijnbrink subsidiëren. Ze baseren zich daarbij op de provinciale taken zoals die zijn beschreven in de Wsob. We vullen onze opdracht in door goed te luisteren naar de behoeften van de bibliotheken en samen met hen als partners op te trekken.

In de Wsob is omschreven dat bibliotheken, POI's en de Koninklijke Bibliotheek (KB) samen een stelsel vormen dat verantwoordelijk is voor vijf bibliotheekfuncties. Ter ondersteuning van die functies hebben POI's als taak deel te nemen aan het stelsel, te zorgen voor het transport ten behoeve van het leenverkeer, de lokale innovatie te faciliteren en stimuleren, en bij te dragen aan het landelijk collectiebeleid.

Rijnbrink heeft naast haar provinciale opdracht ten behoeve van bibliotheken, de opdracht om de blaasmuziek in Gelderland en Overijssel te ondersteunen. Ze voert voor de provincie Overijssel daarnaast projecten uit gericht op het versterken van cultuureducatie in het onderwijs. Voor deze taken stellen de provincies subsidie beschikbaar. Behalve gesubsidieerde diensten, levert Rijnbrink ook niet-gesubsidieerde diensten aan bibliotheken, POI's en instellingen binnen en buiten Gelderland en Overijssel.

Gelderland

De provincie Gelderland heeft in haar cultuurnota uit 2016 de ondersteuning die Rijnbrink gedurende de lopende beleidsperiode moet bieden, als volgt uitgewerkt:

- Faciliteren infrastructuur interbibliothecair leenverkeer (IBL)
- Ontwikkelen en uitvoeren gezamenlijk collectiebeleid
- Bieden van advies en ondersteuning in het programma 'een leven lang leren'
- Bevorderen en ondersteunen van innovatie
- Ondersteuning van het provinciale bibliotheeknetwerk (Samenwerkende Gelderse bibliotheken)
- Beheer en beschikbaar stellen van bladmuziek voor de HaFaBra-sector en het bevorderen van innovatieve activiteiten (niet de ondersteuning van het muziekbibliotheekwerk).

In 2018 hebben we deze opdracht weer in nauw overleg met de Gelderse bibliotheken uitgevoerd. Rijnbrink heeft een netwerkmanager en adviseurs ingezet om samen met het netwerk te werken aan het Gelders bibliotheekprogramma 2017-2018. De producten, projecten en diensten die beschreven zijn in dat programma vormden de basis voor de subsidieafspraken die Rijnbrink in 2018 met de provincie Gelderland heeft gemaakt. Het zwaartepunt van het plan lag bij de invulling van de provinciale taak om innovatie te bevorderen en ondersteunen. Er is voor gekozen om de ondersteuning te focussen op de vier thema's uit de gezamenlijke innovatieagenda die onder regie van de KB en de SPN en in overleg met de branche is opgesteld.

De provincie Gelderland heeft in 2018 door Boostlogix een onderzoek uit laten voeren naar de manier waarop Rijnbrink het transport uitvoert en hen gevraagd om advies uit te brengen over de bekostiging van deze taak. Uit het rapport bleek dat Rijnbrink het transport op een efficiënte manier uitvoert. De provincie heeft daarop besloten dat vanaf 2019 het transport ten behoeve van het interbibliothecair leenverkeer (IBL) volledig uit subsidie betaald moet worden. Dit is in lijn met de wens van de Gelderse bibliotheken. Rijnbrink heeft in 2018 voorbereidingen getroffen om dit vanaf 2019 mogelijk te maken.

Sinds 2018 werkt de provincie met een flexibel bibliotheekinnovatiebudget. Een deel van dat budget is geoormerkt voor de bestrijding van laaggeletterdheid. Voor een ander deel kunnen aanvragen gedaan worden die 21^e-eeuwse vaardigheden bevorderen. De bibliotheken hebben hier gezamenlijk projecten voor ingediend bij de provincie. Rijnbrink heeft op verzoek van de bibliotheken en de provincie vanuit haar provinciale taak ondersteuning geboden bij het aanvragen van de subsidie.

Overijssel

In Overijssel is het doel van de provincie voor deze beleidsperiode *het toekomstbestendig maken van het Overijssels bibliotheeknetwerk. Met sterke in de samenleving verankerde bibliotheken.*

Onder ‘toekomstbestendig’ verstaat de provincie Overijssel dat de bibliotheken in staat zijn zich aan te passen in een snel veranderende samenleving. In het uitvoeringsprogramma dat in 2016 verscheen heeft de provincie de opdracht aan Rijnbrink verder uitgewerkt. De provincie zet vooral in op innovatie.

In de cultuurnota schrijft de provincie Overijssel dat de nieuwe rol van de bibliotheek steeds meer zichtbaar en voelbaar wordt. De provincie ziet dat de bibliotheek van vandaag zich niet beperkt tot het uitlenen van materialen. Uitgaande van de basisfuncties is de bibliotheek nu ook een werkplaats en ontmoetingsplaats met een plek voor formeel leren (bibliotheek op school) en het informele leren (leven lang leren). Het gaat vooral om programmering, debatten en een plek voor lokale organisaties en initiatieven, maar altijd met leesbevordering of algemene ontwikkeling als doel. De provincie ondersteunt deze transitie zo goed mogelijk. Daarbij legt ze de nadruk op bestrijding van laaggeletterdheid en opleiding van de Overijsselaar in 21e-eeuwse vaardigheden.

Landelijk

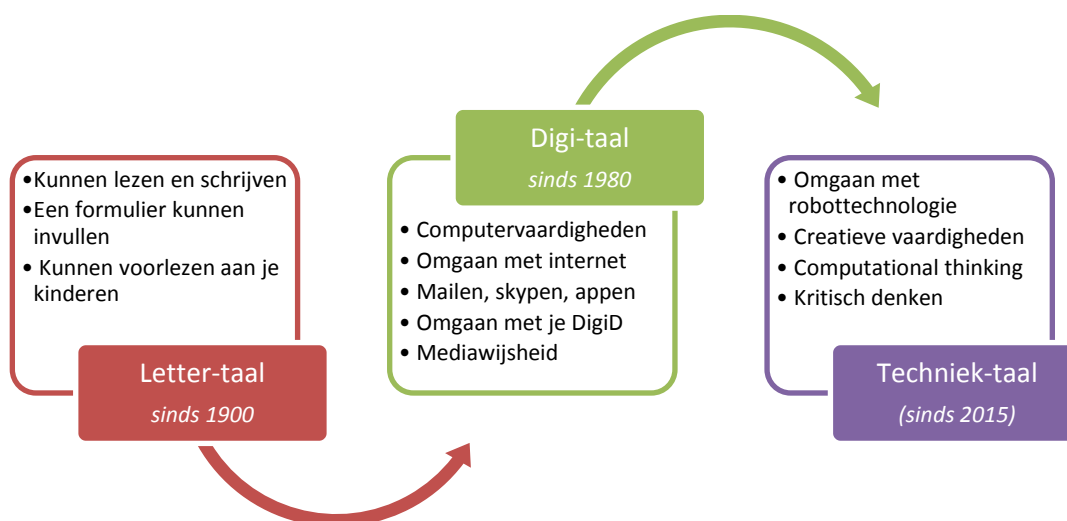
Rijnbrink heeft in 2018 intensief samengewerkt met de andere POI's binnen de Samenwerkende POI's Nederland (SPN). Samen geven de POI's invulling aan taken op het terrein van innovatie, transport en collectiebeleid. De bestuurder van Rijnbrink was als voorzitter van de SPN in 2018 o.a. nauw betrokken bij de ontwikkelingen rond het landelijk bibliotheekstelsel, de resultaten van de midtermreview van de bibliotheekwet en de samenwerking met de KB bij de uitvoering van de gezamenlijke actieagenda. Ze heeft namens de SPN deelgenomen aan bestuurlijk overleg met OCW, VNG en IPO en onderhield daarnaast contacten met andere landelijke ketenpartners als de VOB, Stichting Lezen en Stichting Lezen en Schrijven.

POI's moeten volgens de Wsob gezamenlijk lokale bibliotheekinnovatie stimuleren en faciliteren. Vanuit die opdracht is binnen SPN actief gewerkt aan de vormgeving van de eigen innovatiestrategie. De SPN was in 2018 ook een belangrijke partner van de KB bij de uitvoering van de gezamenlijke actieagenda.

De gezamenlijke innovatieagenda is in alle grote provincies gebruikt als kapstok voor lokaal en provinciaal innovatiebeleid. Ook de Gelderse en Overijsselse netwerkplannen en de subsidieafspraken met de beide provincies zijn gebaseerd op de lijnen uit de gezamenlijke innovatieagenda.

Rijnbrink was in 2018 binnen de SPN een van de trekkers voor de thema's basisvaardigheden, Wegwijzer (G!DS), Bibliotheek 3.0, kennisdeling, HR, communicatie en certificering. De SPN heeft daarnaast in 2018 de digitale bibliotheek ondersteund, de landelijke distributie verzorgd, gewerkt aan een landelijk HRM platform en bijgedragen aan de uitwerking van het landelijk collectiebeleid. Rijnbrink heeft op al die thema's zowel bestuurlijk als in coördinatie en uitvoering een rol gespeeld.

3. Bibliotheekondersteuning

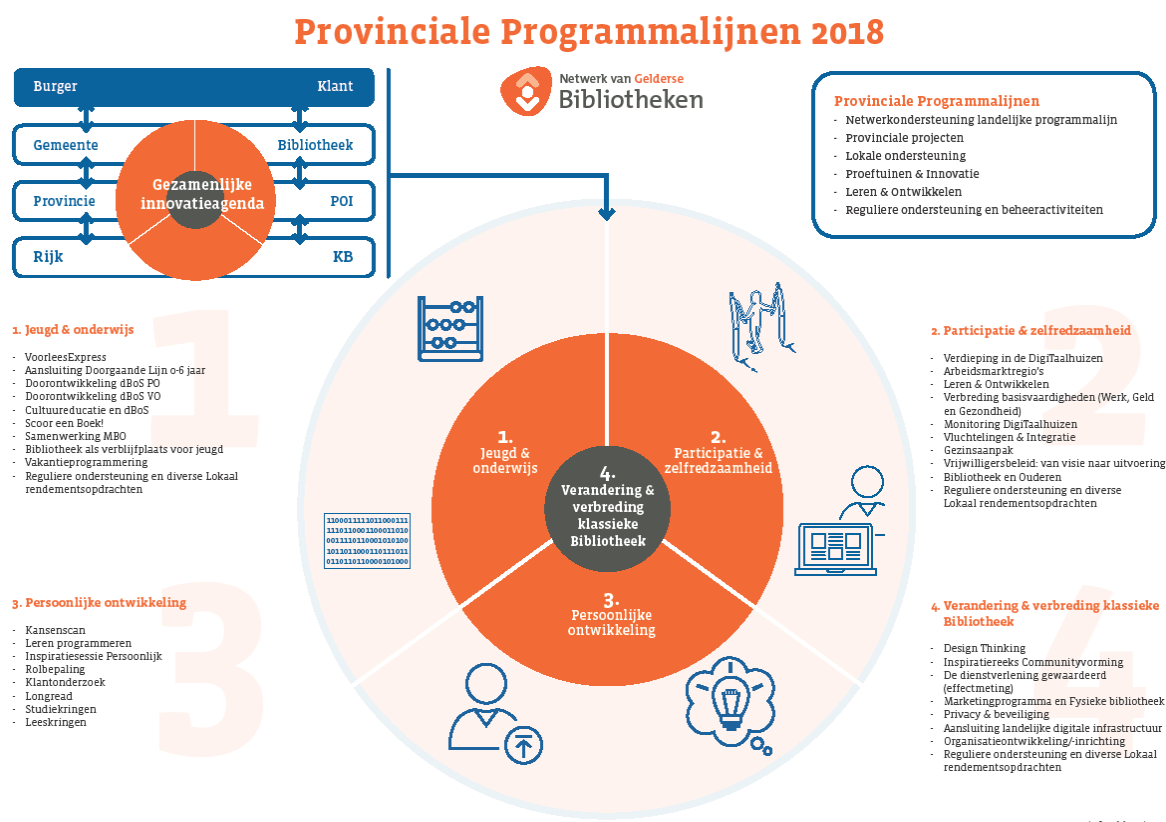
Elke tijd kent zijn taal. Ruim honderd jaar geleden werd de leerplicht een feit: ieder kind leerde letters lezen. Sinds 1980 zien we de opkomst van de computer. Oudere generaties leerden er via bijscholing mee omgaan, jongere generaties lijken het als vanzelf op te pikken. Een nieuwe taal, de digi-taal, deed zijn intrede. En in deze tijd praten we over 21e-eeuwse vaardigheden of techniek-taal. Wie één van de talen niet machtig is, merkt dat hij of zij niet aan alles in de samenleving kan deelnemen. Bibliotheken helpen burgers om met elk van deze talen om te gaan en mee te kunnen blijven doen in de veranderende samenleving. De bibliotheken willen de inwoners van Gelderland en Overijssel helpen om slimmer, creatiever en vaardiger te worden. Beide provincies kennen daarvoor een fijnmazige infrastructuur van bibliotheken. In het afgelopen decennium heeft Rijnbrink als steunorganisatie samen met de bibliotheken een stevige transitie ingezet. Van klassieke bibliotheek naar maatschappelijk educatieve bibliotheek. Bibliotheken transformeren naar lokale podia en ontmoetings- en werkplaatsen voor sociale en educatieve activiteiten. Het aantal bezoekers groeit evenals de verblijfsduur. Scholieren komen studeren, er zijn taalhuizen met taalmaatjes voor laaggeletterden, ouderen leren omgaan met internet en hun DigiD en jong en oud leert omgaan met 3D-printers, robots en andere 21^e-eeuwse vaardigheden.

Het afgelopen jaar hebben Gelderse en Overijsselse bibliotheken uitgebreide programma's georganiseerd met activiteiten die erop gericht waren om de inwoners van hun werkgebied de kans te geven om zichzelf te ontwikkelen. Bibliotheken hebben ondersteuning geboden bij het omgaan met de digitale overheid, ze hebben cursussen en workshops georganiseerd rond de belastingaangifte, mensen geholpen die een taalachterstand hebben en activiteiten georganiseerd die erop gericht waren om taalachterstanden bij kinderen en jongeren te voorkomen. De maatschappelijk educatieve functie van de bibliotheken is in 2018 weer steviger geworden en de samenwerkingsrelaties met tal van lokale partners zorgen er in toenemende mate voor dat bibliotheken in staat zijn om verbinding te leggen.

Rijnbrink heeft als partner in de keten de lokale bibliotheken daarbij in 2018 waar nodig en mogelijk ondersteuning geboden en tegelijkertijd op landelijk niveau bijgedragen aan borging en ontwikkeling. We zetten ons ervoor in om zoveel mogelijk lokaal rendement te realiseren met onze ondersteuning. Rijnbrink heeft daarnaast als full serviceorganisatie ondersteuning op alle bibliotheekinhoudelijke en bedrijfsmatige aspecten van het bibliotheekwerk in huis. Deels leverden we die ondersteuning met subsidie omdat het onderdeel is van onze provinciale opdracht. Deels deden we dat tegen kostprijs omdat onze afnemers het efficiënter vonden om werkzaamheden in een groter verband te organiseren. Het ging daarbij voornamelijk om diensten en producten ter ondersteuning van de bedrijfsvoering.

In 2017 hebben de bibliotheken in Gelderland en Overijssel een tweejarig innovatieprogramma vastgesteld. In 2018 hebben we dan ook in veel gevallen gewerkt aan de afronding van wat in 2017 was voorbereid. Basis voor beide programma's waren de vier lijnen uit de gezamenlijke innovatieagenda. Samen bieden deze lijnen de bibliotheken de mogelijkheid om hun gebruikers gedurende hun hele leven te ondersteunen in hun persoonlijke ontwikkeling. In dit jaarverslag houden we de indeling van de vier lijnen aan en beschrijven we per lijn een aantal opvallende projecten en resultaten.

3.1 Ondersteuning in Gelderland

In 2018 besloten de Gelderse bibliotheken om samen te werken aan de projecten die op bovenstaande plaat zijn weergegeven. Het betreft voor een deel projecten die in 2017 al waren beschreven. Alle lijnen werden aangestuurd door een regiegroep bestaand uit directeurs van deelnemende bibliotheken. Het programma is gedurende het jaar steeds in beweging geweest doordat bestaande projecten afgerond werden, nieuwe projecten ontstonden en sommige projecten bij nader inzien niet brachten wat ervan gehoopt werd en daarom werden gestaakt. Een netwerkmanager in dienst van Rijnbrink ondersteunde de regiegroepen. Aan de uitvoering van de projecten die onder de lijnen vallen werkten medewerkers van bibliotheken en adviseurs van Rijnbrink nauw samen. Met als doel om samen de afgesproken resultaten te behalen. In dit jaarverslag geven we een korte impressie van een paar belangrijke projecten per lijn. Gelderse bibliotheken wilden ook graag dat Rijnbrink hen lokaal ondersteunde bij het implementeren en borgen van lokale innovaties. In de subsidieaanvraag 2018 is deze ondersteuning meegenomen. De adviseurs van Rijnbrink hebben het afgelopen jaar individuele bibliotheken geholpen bij het ontwikkelen, implementeren en borgen van tal van lokale samenwerkingsprojecten. Deze lagen overigens altijd in het verlengde van de vier innovatielijnen.

3.1.1. Jeugd en onderwijs

Binnen de innovatielijn Jeugd en Onderwijs willen de Gelderse bibliotheken door permanent te innoveren een aantoonbare bijdrage leveren aan:

1. het stimuleren van lezen, bevorderen van leesplezier en het versterken van 21st century skills,
2. de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren,
3. het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd en
4. het creëren van de bibliotheek als plek waar kinderen en jeugd graag verblijven om kennis op te doen en vaardigheden te ontwikkelen.

In 2018 hebben de Gelderse bibliotheken, ondersteund door Rijnbrink, aan negen projecten gewerkt die in de meeste gevallen een doorontwikkeling waren van projecten die in voorgaande jaren waren gestart. Dienstverlening als de Bibliotheek op School, de VoorleesExpress, Scoor een Boek en de doorgaande leer- en leeslijn 0-6 jaar werden doorontwikkeld en in nog meer scholen en gezinnen uitgevoerd. Rijnbrink ondersteunde dat op lokaal, provinciaal en landelijk niveau door kennisuitwisseling te organiseren, te fungeren als vraagbaak voor lokale medewerkers, provinciaal samenwerkingsafspraken te maken met partijen en landelijk te helpen bij de doorontwikkeling van materialen en het organiseren van opleidingen.

Een paar projecten in Gelderland werden dit jaar gestart:

Project Samenwerking met het MBO

In aansluiting op basisscholen (dBoS PO) en middelbare scholen (dBoS VO) zijn ook MBO-instellingen logische samenwerkingspartners voor bibliotheken als het gaat om zowel preventie als curatie van laaggeletterdheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om instructie binnen de opleidingen zorg en onderwijs over taal in het werken met kinderen, maar ook om digitale vaardigheden en leesbevordering van studenten zelf. Een aantal Gelderse bibliotheken wil de samenwerking met het MBO samen vormgeven. Rijnbrink heeft inmiddels een projectplan en plan van aanpak opgeleverd dat is geaccordeerd door de regiegroep.

Project Bibliotheek als verblijfplaats voor de jeugd

Om jeugd en jongeren meer in aanraking te laten komen met de bibliotheekwaarden als lezen, leren, informatie overdragen en ontmoeten zijn we binnen het Gelders netwerk met vijf bibliotheken op zoek gegaan naar manieren om de inhoudelijke aantrekkingskracht van de bibliotheken als verblijfplaatsen voor de jeugd te vergroten. Rijnbrink ondersteunt het project. Het project zit in de afrondingsfase en heeft 3 pilots opgeleverd. Te weten, vier design thinking sessies in Wijchen voor het talentenatelier met ondersteuning van adviseurs van Rijnbrink en Spectrum, een adviesstuk aan het MT van Bibliotheek Noordwest Veluwe met beschrijving van scenario's voor het benaderen van jeugd en jongeren in de bibliotheek en een plan voor een jongerenpanel in Arnhem.

Project Vakantieprogrammering

Het doel van dit project is om te komen tot een online overzicht van bibliotheekactiviteiten voor de jeugd in de Gelderse zomervakanties. Het gaat daarbij om activiteiten met een structureel karakter met focus op laagtaalvaardige gezinnen. De activiteiten moeten zijn gericht op leesplezier en leesbevordering en/of digitale vaardigheden. Via het online overzicht kunnen Gelderse bibliotheken kennis delen en gebruik maken van elkaars expertise en ervaringen. Het projectplan is inmiddels opgeleverd en een online document is in ontwikkeling.

Biebmagazine

Rijnbrink (BSG) ondersteunt de bibliotheken ook door kennis te delen. Een van de middelen die we daarbij in 2018 ingezet hebben is het BIEB-magazine gericht op ouders en kinderen tot 12 jaar. Het centrale thema van BIEB-magazine was 'Lezen en voorlezen'. Het belang van (voor)lezen en de wetenschappelijke en educatieve ontwikkelingen rondom dit thema zijn met aansprekende artikelen, interviews en korte tips voor het voetlicht gebracht. Voor het magazine was veel belangstelling, dat blijkt wel uit de oplage van 53.000 exemplaren die behalve in Gelderland, hun weg hebben gevonden in heel Nederland.

Continuïteit en borging

Nadat dienstverlening de projectfase achter zich heeft gelaten is het vaak voor de continuïteit wenselijk dat Rijnbrink bibliotheken blijft ondersteunen als kenniscentrum en om op provinciaal niveau zaken te borgen. Ook op het terrein van jeugd en educatie is dat het geval. Zo hebben we in 2018 bibliotheken:

- ondersteund bij het gebruik van de Bibliowijzer en de redactie gevoerd. Bibliowijzer is het platform waarop alle producten binnen de doorgaande lijn 0-18 zijn geïntegreerd.
- geadviseerd bij het gebruik van V@school en SchoolWise, de bibliotheeksystemen die binnen dBoS worden gebruikt.
- ondersteund bij het maken van nieuwsbrieven voor het primair onderwijs.
- ondersteund bij de organisatie van de nationale voorleeswedstrijden door de provinciale finales te organiseren en de lokale activiteiten te coördineren.
- ondersteund door de redactie te voeren van de Nationale Jeugdkrakercompetitie.
- geholpen bij het invullen van de monitor op het Bibliotheek Onderzoek platform van de KB.

3.1.2. Participatie en zelfredzaamheid

Deze innovatielijns richt zich op bevordering van de geletterdheid en digitale vaardigheden (basisvaardigheden) van kwetsbare groepen in Gelderland. Zij lopen een groter risico onvoldoende basisvaardigheden te hebben om volwaardig in de samenleving te functioneren. De samenleving wordt steeds complexer en bovendien wordt er een steeds groter beroep gedaan op de eigen kracht van de burgers. Het gaat om redzaamheid, participatie, sociale inclusie, maatschappelijke cohesie en actief burgerschap. De Gelderse bibliotheken hebben er daarbij in 2018 voor gekozen om te werken aan verdieping van de Taalhuizen die ze in voorgaande jaren tot stand hebben gebracht.

Om de doelstelling te realiseren zijn in 2018 diverse thema's in deelplannen verder uitgewerkt, hieronder:

1. Gezamenlijke ambitie in de arbeidsmarktregio's
2. Leren en ontwikkelen (in afstemming met Stichting Lezen en Schrijven en KB/SPN)
3. Verbreding basisvaardigheden met werk, geld en gezondheid
4. Belastingen en e-overheid
5. Vluchtelingen en integratie
6. Gelderland geletterd

Rijnbrink leverde in 2018 de landelijk projectleider voor het programma basisvaardigheden en heeft mede daardoor veel kennis in huis op dit gebied. Ze heeft de Gelderse bibliotheken op basis van die kennis ondersteund bij het realiseren van de doelstellingen uit bovenstaande projecten. Een paar van de thema's lichten we er in dit jaarverslag uit:

Gezamenlijke ambitie in de arbeidsmarktregio's

De bibliotheken in de Gelderse arbeidsmarktregio's gaven in hun gezamenlijke werkgebied in samenwerking en in afstemming met hun lokale partners vorm en inhoud aan het non-formele leren voor volwassenen. De focus lag daarbij op het versterken van de basisvaardigheden (lezen, rekenen en digitale vaardigheden) en daarbinnen op de bestrijding van laaggeletterdheid in het bijzonder. De bibliotheken konden daarbij een beroep doen op het deel van de WEB-gelden dat bestemd is voor het non-formele leren. Doel was om in iedere gemeente in de arbeidsmarktregio een Taalhuis te realiseren en/of uit te bouwen. In gezamenlijkheid droegen de bibliotheken zorg voor de verankering van de Taalhuizen in de regio: vanuit een gezamenlijke visie werd daarbij lokaal maatwerk mogelijk gemaakt. Rijnbrink heeft hen daarbij ondersteund door bijeenkomsten te organiseren waarop ze kennis konden delen, door met Stichting Lezen en Schrijven afspraken te maken over de aanpak binnen de regio's en door individuele bibliotheken te helpen bij het gebruik van formats en de landelijke gegevensaanlevering.

Verbreding Basisvaardigheden met werk, geld en gezondheid

Het project is erop gericht om de basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal) en de thema's uit het sociaal domein (werk, geld en gezondheid) aan elkaar te verbinden en op deze manier de (digi)Taalhuizen te verbreden naar het sociaal domein. Het project is gestart in 2017 en loopt nog door in 2019. Aan het project doen alle Gelderse bibliotheken mee en er zijn grote stappen gezet. Vrijwel alle Gelderse bibliotheken boden in 2018 cursussen aan om de digitale basisvaardigheden te

vergroten als Klik&Tik en Digisterker. Alle bibliotheken waren actief op het gebied van ondersteuning bij gezondheid, zorg of welzijn. Driekwart van de Gelderse bibliotheken organiseerde Walk&Talk-bijeenkomsten waarin mensen ondersteuning kregen op het gebied van sollicitatie en werk.

Vluchtelingen en integratie

Doel van dit project is om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de integratie van vluchtelingen: iedereen doet volwaardig en zelfstandig mee in de Nederlandse samenleving. In Gelderland doen 14 bibliotheken mee aan het project. Rijnbrink verzorgde in 2018 de kennisdeling, verzamelde best practices, leverde een bijdrage aan de brochure van Vluchtelingenwerk over samenwerken met de bibliotheek en was actief in de landelijke werkgroep. Het project loopt in de komende jaren door. Nadruk zal dan komen te liggen op het realiseren van lokale samenwerkingsverbanden via partijen als vluchtelingenwerk Oost-Nederland en het Rode Kruis.

Gelderland geletterd

In Gelderland is meer dan 10% van de inwoners laaggeletterd (ROA, 2016). Dat houdt in dat één op de tien mensen moeite heeft met lezen en/of schrijven, waardoor ze onder meer problemen kunnen ervaren in hun dagelijks leven, in de privésfeer of op het werk. De provincie Gelderland wil hier iets aan doen en is in 2018 samen met de Gelderse bibliotheken, Rijnbrink en andere partners het project Gelderland Geletterd gestart. Binnen het project heeft Rijnbrink een rol in twee van de vier pijlers. We ontwikkelen een Gelders kennisplatform laaggeletterdheid en we monitoren de output en impact van het project. Dat laatste doen we samen met de Universiteit van Maastricht. Het kennisplatform is sinds begin 2019 online: <https://www.gelderlandgeletterd.nu> en zal in 2019 verder uitgebreid worden. De monitoring is ook in 2018 van start gegaan. Er is inmiddels een projectplan vastgesteld en het project is van start gegaan.

3.1.3. Persoonlijke ontwikkeling

De programmalijn ‘Persoonlijke ontwikkeling’ draagt bij aan een leven lang leren, waarbij debat, discussie, reflectie en community vorming ingezet worden om burgers in staat te stellen zich persoonlijk te ontwikkelen. Het is in 2017 begonnen met een gezamenlijke inspiratiesessie en vanuit die sessie zijn door de bibliotheken de accenten gelegd voor de invulling van de thema's uit de subsidieaanvraag; rolbepaling, competenties & scholing en primair & ondersteunend proces.

Er is daarbij gekozen om samen aan vier projecten te werken, een project rolbepaling, een project kansenscan, een project leren programmeren en de afronding van het project longread.

Project rolbepaling

Binnen het project rolbepaling zijn flowcharts gemaakt die organisaties helpen bij het bepalen van de rol die ze willen innemen bij het programmeren van activiteiten. Zijn ze trekker, uitvoerder, faciliteren ze of zorgen ze voor de verbinding? De flowcharts zijn opgeleverd en worden in een aantal bibliotheken inmiddels gebruikt.

Project kansenscan

In het project kansenscan is een Kansenscan Persoonlijke Ontwikkeling ontwikkeld op basis van de bestaande scan voor het Sociaal Domein. De scan is erop gericht om vanuit een brede en slimme analyse tot lokale kansbepaling te komen voor inzet in het domein Persoonlijke Ontwikkeling. Inmiddels is een opzet opgeleverd voor de aanpak van de Kansenscan die wordt uitgetest in een pilotbibliotheek.

Project leren programmeren

Het project leren programmeren richt zich op de ontwikkeling van de bibliotheekmedewerkers. Bij de verschuiving van uitleenbibliotheek naar Maatschappelijk Educatieve Bibliotheek speelt het programmeren van activiteiten in de lokale vestigingen een steeds grotere rol. Dat vraagt om andere manieren van denken voor de bibliotheekorganisatie en voor de verantwoordelijke medewerkers. Programma's maken staat in deze context voor het bedenken, ontwerpen en organiseren van activiteiten en bijeenkomsten in de programmalijn Persoonlijke Ontwikkeling. Via een op te zetten gericht ondersteuningsprogramma worden medewerkers geholpen bij het handen en voeten geven aan programmering. In 2018 is het projectplan ontwikkeld dat nu als kader dient voor de verdere uitwerking en opzet van een programma samen met externe partners.

Longread

Nadat in 2017 de voorbereiding had plaatsgevonden is in 2018 gewerkt aan het opstellen van de longread 'De Bibliotheek als broedplaats voor persoonlijke ontwikkeling'. In de longread zijn de laatste inzichten over kennis en leren op een rij gezet als basis voor een betekenisvol en toekomstgericht programma voor de programmalijn Persoonlijke Ontwikkeling. De longread is opgeleverd en gepresenteerd aan de Gelderse bibliotheken tijdens een bijeenkomst in Nijmegen.

21st century skills

Het Gelders netwerk heeft daarnaast aangegeven extra in te willen zetten op het 'bevorderen van 21st century skills voor alle doelgroepen'. Daartoe is een provinciebreed project opgestart dat wordt bekostigd vanuit het flexibele innovatiebudget van de provincie Gelderland. Rijnbrink heeft meegeholpen om het raamwerk van dit programma te schrijven en inmiddels zijn de eerste projecten ingediend bij de provincie. Rijnbrink zal vanuit de reguliere subsidie op verzoek capaciteit inzetten om dit project te ondersteunen.

3.1.4. Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek

De programmalijn 'Veranderen en verbreden' is erop gericht om dienstverlening slimmer, beter en anders te organiseren en positioneren. Doel is om in de volle breedte invulling te kunnen geven aan de vijf kernfuncties om daarmee de transitie van klassieke naar maatschappelijke educatieve bibliotheken mogelijk te maken. De lijn richt zich op alle bedrijfsfuncties/processen van bibliotheken. De primaire processen, die zich richten op de vijf kernfuncties, de secundaire/ondersteunende processen en de besturingsprocessen. Vanuit dat streven heeft Rijnbrink in samenwerking met de Gelderse bibliotheken in 2018 diverse projecten uitgevoerd, hieronder:

1. Communities bouwen
2. AVG
3. Aansluiting digitale infrastructuur

Communities bouwen

In 2018 heeft Rijnbrink vier bijeenkomsten georganiseerd rondom het bouwen van communities. Medewerkers van acht bibliotheekorganisaties uit Gelderland en Overijssel deden hieraan mee. Tijdens de eerste en laatste bijeenkomst waren ook de directeurs aanwezig. De twee sessies daar tussen waren verdiepende bijeenkomsten voor medewerkers. In de verdiepingssessie over offline communities kwamen diverse offline werkvormen voorbij, zoals het in- en uitchecken, world café, appreciative inquiry (waardierend onderzoeken), marktplaats en Design Thinking. Medewerkers konden de eigen vraagstukken/projecten binnen de werkvormen inbrengen en zo deelnemers van andere bibliotheken om hulp vragen. In de sessie over online communities was Renata Verloop als expert aanwezig en zij gaf veel voorbeelden van online communities en vertelde wat er voor nodig is om hiermee te werken. Het ging over thema's als community management, monitoring, bloggen & vloggen en deelname aan bestaande lokale online communities. In de laatste bijeenkomst werd teruggekoppeld aan de directeurs van de deelnemende bibliotheken.

AVG

Rijnbrink heeft de Gelderse bibliotheken ondersteund bij het analyseren of zij aan de wettelijke eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming voldeden en vervolgens op basis van een risicoafweging samen met de bibliotheek vastgesteld welke beheersmaatregelen voor 25 mei 2018 door de bibliotheek doorgevoerd moesten worden. Aan dit project hebben 19 Gelderse bibliotheken deelgenomen. In 6 workshops zijn met vertegenwoordigers van de 19 bibliotheken de 10 stappen op weg naar AVG behandeld die de Autoriteit Persoonsgegevens had opgesteld. Ondersteuning is verder geleverd door toetsing van overeenkomsten, het inrichten van een portal voor kennisdeling en individuele coaching van teams. Aan het eind van het project is met de deelnemers geëvalueerd. Iedereen was zeer tevreden over de opzet en de uitvoering.

Aansluiting digitale infrastructuur

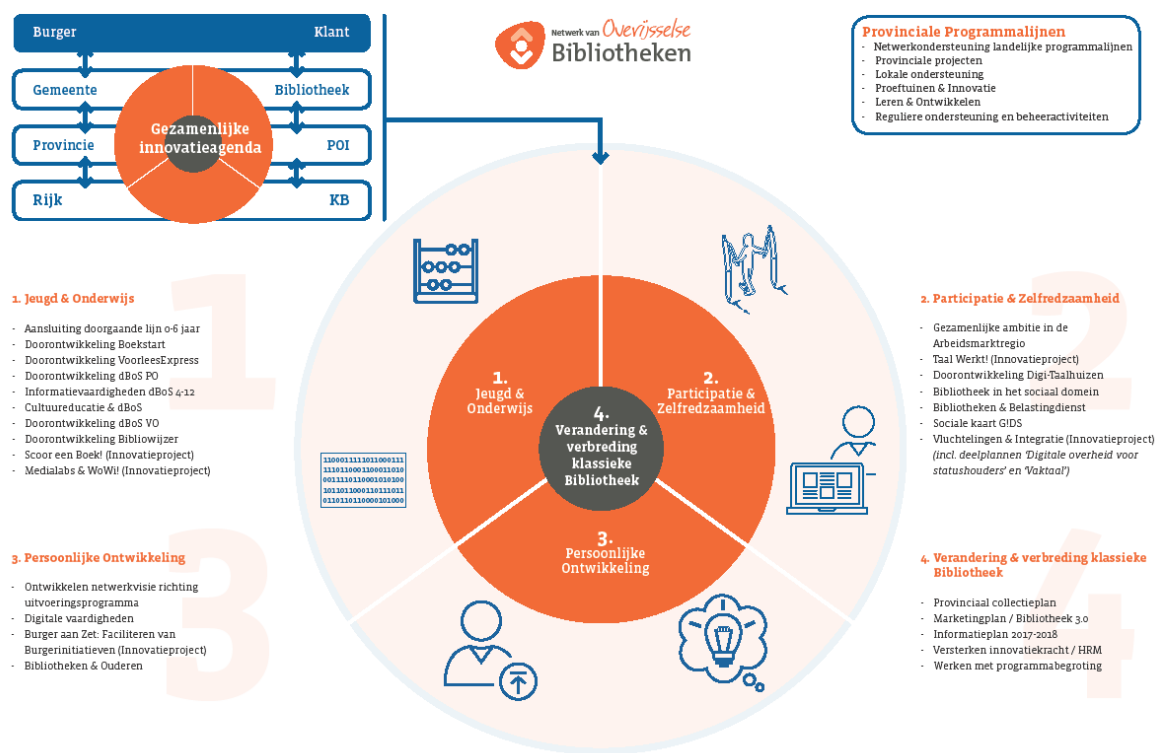
Rijnbrink heeft aan diverse landelijke overleggen met betrekking tot de digitale infrastructuur deelgenomen. Thema's die in 2018 op de agenda stonden waren o.a. het landelijk bibliotheekstelsel, de Nationale Bibliotheek Catalogus (NBC+) en het vernieuwen van het interbibliotheekair leenverkeer. Rijnbrink heeft tijdens die overleggen de belangen van de Gelderse bibliotheken ingebracht en ervoor gezorgd dat via Biebtobieb en de provinciaal servicemanager de Gelderse bibliotheken op de hoogte bleven van de landelijke ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de eigen systemen en manier van werken.

3.2 Ondersteuning in Overijssel

In 2015 werd in Nederland een nieuwe bibliotheekwet ingevoerd die de rol van de drie overheidslagen herbevestigde. Provincies zullen een blijvende rol spelen in innovatie en netwerkontwikkeling van bibliotheken. Rijnbrink werkt hierbij samen met de Overijsselse bibliotheken en de provincie Overijssel. Aan de basis van de samenwerking ligt het Netwerkplan 2017-2020 van de Overijsselse bibliotheken. Dit plan fungeert ook in 2018 als basis voor de netwerkjaarplannen. Het netwerk kiest voor deze aanpak om flexibel in te kunnen blijven spelen op de alsmaar veranderende samenleving om hen heen en tegelijkertijd op basis van de eigen expertise en ervaringen tussen de doelstellingen en inzet snel te kunnen schakelen.

De samenleving verandert, de bibliotheek verandert mee. Digitalisering en veranderend mediagebruik, in combinatie met de stormachtige opkomst van sociale media hebben een ware revolutie teweeggebracht en de Overijsselse bibliotheken spelen daar op in. Ze hebben ook in 2018 weer volop gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid en het aanleren van digitale vaardigheden. In het overzicht van de provinciale programmalijnen wordt zichtbaar via welke projecten de Overijsselse bibliotheken de innovatie vormgeven.

Provinciale Programmalijnen 2017-2018

3.2.1. Jeugd en onderwijs

Het Overijssels Bibliotheeknetwerk heeft als doel voor de programmalijn 'Jeugd en onderwijs' in haar programma opgenomen dat in 2025 de bibliotheken:

- lezen stimuleren via het bevorderen van leesplezier en het versterken van 21st century skills,
- een aantoonbare bijdrage leveren aan de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren,
- bijdragen aan het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd en
- een plek creëren waar kinderen en jeugd graag verblijven om kennis op te doen en vaardigheden te ontwikkelen.

In 2018 zijn met ondersteuning van Rijnbrink flinke stappen gezet in de doorontwikkeling van een aantal succesvolle diensten, waaronder:

Doorontwikkeling Boekstart

Boekstart bestond in 2018 tien jaar en in dat kader is een aantal landelijke acties uitgezet waarbij de Overijsselse bibliotheken konden aansluiten. Samen met een aantal Overijsselse bibliotheken heeft Rijnbrink de landelijke acties vertaald naar de Overijsselse situatie en ervoor gezorgd dat de materialen die daar bij hoorden werden verspreid over de bibliotheken. Hiermee is in Overijssel weer een nieuwe impuls gegeven aan dit succesvolle initiatief van de bibliotheken om kinderen al op zeer jonge leeftijd met boeken in aanraking te laten komen.

Rijnbrink heeft de bibliotheken daarnaast ondersteund bij het aanvragen van de drie stimuleringsregelingen die via Kunst van Lezen werden aangeboden. Een regeling BoekStartcoach (twee rondes), een regeling BoekStart in de kinderopvang en een nieuwe regeling om te kunnen starten met een BoekStart voorleesconsulent.

Doorontwikkeling Scoor een Boek

Nadat in 2017 Scoor een Boek succesvol van start was gegaan, is 2018 gebruikt om het aantal deelnemende scholen uit te breiden. In 2018 hebben 1.152 leerlingen van 33 Overijsselse scholen deelgenomen aan Scoor een Boek en samen lezen zij maar liefst 7.453 boeken.

Daarnaast is in 2018 gewerkt aan een toolkit. Deze is inmiddels klaar en bevat alle benodigde documenten voor het uitvoeren van het project Scoor een Boek. De toolkit is gepubliceerd in het landelijke [portal](#) van de dBoS en bestaat o.a. uit handleidingen, promotiematerialen, filmscripts, projectplannen, evaluatievragen en draaiboeken.

Doorontwikkeling VoorleesExpress

Rijnbrink heeft in 2018 de lopende VoorleesExpress dienstverlening ondersteund door (nieuwe) projectleiders te adviseren, de landelijke WebApp in te voeren op alle locaties, de materialen actueel te houden en bijeenkomsten te organiseren waarbij het mogelijk was kennis te delen.

Daarnaast zijn goede stappen gezet in de doorontwikkeling van de VoorleesExpress gericht op het bereiken en ondersteunen van nieuwkomersgezinnen, de begeleiding en ondersteuning van vrijwilligers, de financiële inbedding en het ontwikkelen van een gezinsaanpak. Ook is de voorbereiding voor de periode 2019-2020 gestart.

3.2.2. Participatie en zelfredzaamheid

Het Overijssels Bibliotheeknetwerk wil een aantoonbare bijdrage leveren aan het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners van Overijssel die niet over voldoende basisvaardigheden beschikken om goed mee te kunnen komen in de maatschappij of een leesbeperking hebben. Concrete voorbeelden hierbij zijn Digisterker, Taalpunten en Taalhuizen. In 2018 is daar door de Overijsselse bibliotheken met hulp van Rijnbrink ondermeer in de volgende projecten aan gewerkt:

Bibliotheken in het sociaal domein: Kansenscan sociaal (en cultureel) domein

De kansenscan sociaal (en cultureel) domein is een door Rijnbrink ontwikkelde methodiek om de omgeving van de Bibliotheek in kaart te brengen op de thema's werk, geld en gezondheid. Hieruit kunnen kansrijke partners worden geselecteerd waarmee in potentie aanbod kan worden ontwikkeld voor de doelgroep. Het doel is om de bibliotheek positie te geven richting gemeente en het lokale

netwerk in het sociaal domein. In 2018 is de bestaande methodiek door Rijnbrink uitgebreid richting het cultureel domein, zodat via de kansenscan met gebruikmaking van cultuur de (moeilijk) bereikbare doelgroepen in het sociaal domein kunnen worden benaderd. De kansenscan is in 2018 in drie Overijsselse bibliotheken uitgevoerd, waarvan er één een pilot was voor de kansenscan cultureel domein.

Bibliotheken en Belastingdienst

In 2018 werkten de Overijsselse bibliotheken opnieuw succesvol samen met de Belastingdienst. Doel van de bibliotheken was de ondersteuning van burgers die moeite hebben met dit onderdeel van de digitale overheid. Een paar van de resultaten van deze samenwerking:

- 90% van de Overijsselse bibliotheken bood Klik&Tik, Digisterker en spreekuren of vergelijkbare activiteiten aan;
- al deze activiteiten waren zichtbaar in Glds;
- de monitoring van resultaten en bereik is gerealiseerd en werd door alle bibliotheken uitgevoerd;
- de doorverwijzing door medewerkers in de front-office was in elke bibliotheek geregeld;
- de privacy van de burger is in alle bibliotheken gewaarborgd, o.a. via veilige computers;
- in 100 % van de bibliotheken is gewerkt aan bewustwording van de medewerkers en vrijwilligers rond het thema privacy;
- alle bibliotheken werkten met een protocol voor het omgaan met privacy gevoelige informatie.

Doorontwikkeling (digi)taalhuizen: Basisvaardigheden

In 2018 is ingezet op de ondersteuning van bibliotheken die in de jaren daarvoor een DigiTaalhuis zijn gestart. Hiervoor zijn door Rijnbrink verschillende initiatieven ontwikkeld, waaronder:

- een intervisietraject 'samenwerking DigiTaalhuis' met 10 deelnemende bibliotheken;
- de communicatie over de 'Week van de Alfabetisering' en de landelijke toolkit bibliotheken;
- een Workshop 'Van oefenen naar leesplezier' op de studiedag Lezen & Schrijven voor 300 taalvrijwilligers uit Overijssel en Gelderland;
- het verzamelen en delen van informatie over de collectie voor taalpunten met specialisten basisvaardigheden en centraal collectioneren;
- een mogelijkheid om didactische competenties van medewerkers en vrijwilligers door te ontwikkelen. Dit in samenwerking met o.a. Digisterker, Oefenen.nl en ProBiblio.

Taal werkt!

Dit provinciale netwerkproject loopt van 2017-2020 en wordt bekostigd met extra provinciaal budget. Het doel van het project is om laaggeletterdheid onder laaggeletterden met Nederlands als moedertaal, de zogenaamde NT1'ers, aan te pakken. Een belangrijk thema binnen het project is het verbinden van bestaande initiatieven. Het doel is om via lokale samenwerkingen in lokale projecten het vinden en toeleiden van laag-basisvaardigen effectiever te laten verlopen. Daarvoor wordt gebouwd aan geborgde lokale infrastructuur en aan de verbinding van preventie en curatie, human capital en sociale kwaliteit. Het project kent 25 lokale projecten, die allemaal in 2018 zijn gestart. Tijdens een conferentie in het najaar zijn de projecten gepresenteerd aan bibliotheken, gemeenten en lokale partners.

3.2.3. Persoonlijke ontwikkeling

De programmalijn 'Persoonlijke ontwikkeling' draagt bij aan een leven lang leren, waarbij debat, discussie, reflectie en community vorming ingezet worden om burgers in staat te stellen zich persoonlijk te ontwikkelen. De bibliotheken streven ernaar een vindplaats te zijn van nieuwe kennis en nieuwe mogelijkheden. Ze werken hierbij onder andere aan het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden, makerspaces en fablabs. In 2018 is ondermeer gewerkt aan:

Netwerkvisie: inventarisatie en analyse van het provincie brede aanbod

Binnen dit project is in kaart gebracht op welke manieren in Overijssel gewerkt wordt aan persoonlijke ontwikkeling. Om van daaruit een netwerkplan te kunnen ontwikkelen dat de komende jaren kan worden uitgevoerd. Dit heeft een lijst van voor het netwerk interessante thema's/projecten opgeleverd. Een daarvan is TechniekTaal, een ander Erfgoed/historie.

Digitale vaardigheden: TechniekTaal

Om bibliotheken zo goed mogelijk toe te rusten voor het maken van actuele, goede en passende programmering, is een heldere duiding van nieuwe technologie in de samenleving nodig. Het bedrijf Setup verzorgt in Utrecht de programmering voor de maakplaats en doet dit op een inspirerende manier. Vanuit een kritisch-humoristisch oogpunt en met een hands-on aanpak vertalen ze de soms complexe technologie voor een breed publiek. Zo wordt deze kennis minder 'zwaar'. Rijnbrink heeft een licentie om dit concept ook voor de Gelderse en Overijsselse bibliotheken in te zetten. Inzet is de Setup-workshops in de komende drie jaar uit te rollen binnen de provincie. Aan een eerste (pilot) train-de-trainer-bijeenkomst in oktober 2018 hebben 6 Overijsselse bibliotheken deelgenomen. De afronding van het project is gepland voor eind 2021.

Project Erfgoed/Historie

Activiteiten in het domein erfgoed/historie passen van oudsher goed bij de bibliotheken omdat daar het vertellen van verhalen en het verbinden van verleden en heden een belangrijke plek innemen. Aan dit thema wordt binnen het Overijsselse netwerk langs drie trajecten invulling gegeven. Eind 2018 is begonnen met het eerste traject: een bijdrage aan de provincie brede invulling van de herdenking '75 jaar Vrijheid'. Dit moet uitmonden in een lokaal toepasbaar programma met externe partners.

Burger aan Zet: Faciliteren van Burgerinitiatieven

In dit kader zijn in vier Overijsselse bibliotheken in 2018 pilots gestart. Het betreft de pilot Burgerbetrokkenheid bij de Governance in Haaksbergen, de pilot invulling van het profiel van wijkvestigingen van Stadkamer in Zwolle met betrokkenheid van burgers en partners, de pilot buurtparticipatie bij de transitie van een filiaal van de bibliotheek Enschede en de pilot rond het organiseren van een gesprek met de burger over rol en positie van de bibliotheek in Staphorst. De resultaten van de pilots worden in 2019 verwacht.

3.2.4. Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek

Door permanent te innoveren (en waar mogelijk te digitaliseren) is het Overijssels bibliotheeknetwerk bezig de uitleenfunctie effectiever en efficiënter te organiseren. Tegelijkertijd onderzoekt zij samen met Rijnbrink op welke manieren de continuïteit en de flexibiliteit van het bibliotheeknetwerk ook in de toekomst kan worden geborgd. In 2018 is samen met Rijnbrink onder andere gewerkt aan diverse marketingprojecten:

Contentmarketing

Binnen dit project is doelgroepgerichte content ontwikkeld en toegankelijk gemaakt voor de Overijsselse bibliotheken. Deze content positioneert de bibliotheek als maatschappelijk hart van de samenleving en sluit aan bij de interesses van klanten. Centraal staat aansluiting op de landelijke campagne *de Bibliotheek maakt je rijker* en de projecten vanuit de pijlers Jeugd & Onderwijs, Participatie & Zelfredzaamheid en Persoonlijke Ontwikkeling. Binnen het project zijn 18 content pakketten en toolkits ontwikkeld en is de content kalender doorontwikkeld in samenwerking met de KB en andere POI's.

Daarnaast zijn de volgende vier audiovisuels voor de doelgroep ouders van kinderen 0-4 jaar ontwikkeld:

- voorlezen voor baby's
- digitaal prentenboek voor 3-jarigen
- bijna 4 is naar school
- mediawijs/educatieve apps

Online presence

Het doel van dit project is het verbeteren van de online presence van de bestaande websites van de 22 Overijsselse bibliotheken. Daarbij kijken we naar de gebruikte techniek, de usability (gebruikersvriendelijkheid) en de merkbeleving. Daarnaast onderzoeken we hoe het bereik van de bestaande social media kanalen kan worden vergroot. In 2018 is van 14 lokale websites de usability en merkbeleving geoptimaliseerd en er is een monitoring-tool voor sociale media geselecteerd. In 2019 worden de overige 8 websites ook geoptimaliseerd.

Klantenbinding

Het aantal betalende leden neemt af en om een verdere daling te voorkomen moet er een nieuwe brede basis voor de bibliotheek komen. Binnen het project 'Klantenbinding' wordt onderzocht hoe we mensen het beste kunnen bereiken en onder welke condities zij zich aan c.q. met de bibliotheek verbinden. Het project is afgelopen jaar gestart met een verkenning naar de mogelijkheden van emailmarketing onder niet-leden in relatie tot de privacywetgeving.

Kennisdeling

Het afgelopen jaar is in samenwerking met de Overijsselse bibliotheken ingezet op het uitwisselen van kennis en ervaring om op die manier initiatieven lokaal goed te laten aansluiten. Daarvoor heeft Rijnbrink vier maal een goed bezochte (gemiddeld 17 bibliotheken) bijeenkomst georganiseerd voor de marketingcommunicatiemedewerkers van de bibliotheken en daarnaast zijn de marcom-medewerkers vier keer geïnformeerd via een digitale nieuwsbrief, de MarCom-Buzz.

4. Cultuurondersteuning

4.1 Musidesk activiteiten

Samen muziek maken is niet alleen ontzettend leuk. Het zorgt ook voor voldoening, sociale gelijkheid en verbroedering: samen presteren voor een mooi resultaat. Muziek brengt mensen op een unieke manier samen en leert hen talenten te ontwikkelen waar ze de rest van hun leven iets aan hebben. Maar hoe faciliteer je dit als bibliotheek, muziekvereniging of organisatie?

Musidesk is expert op het brede gebied van muziek en heeft ook in 2018 bijgedragen aan een laagdrempelig muzikaal aanbod voor iedere Gelderse burger. Dit uit zich in advies, projectleiding en muziekcollecties, zowel op professioneel als amateurniveau. De focus van de dienstverlening van Musidesk richt zich op de instrumentale amateurkunst, met als speerpunt de blaasmuziek. De hoofdtaken zijn:

- het beheren en beschikbaar stellen van bladmuziek voor de blaasmuzieksector
- het ondersteunen van de programmering
- het in relatie tot deze taken bevorderen van innovatieve activiteiten en talentontwikkeling

Hier heeft Musidesk onder meer aan gewerkt via het opzetten van projecten en het organiseren van workshops en festivals. Hiermee werd een verbinding gelegd tussen amateurs en professionals én werd bijgedragen aan de leefbaarheid van lokale gemeenschappen. Musidesk maakte daarvoor gebruik van een uitgebreid nationaal en internationaal netwerk, bestaande uit bibliotheken, muziekverenigingen, uitgeverijen, componisten, dirigenten, muziekdocenten, muziekbonden, professionele orkesten, conservatoria, cultuurinstellingen en theaters. Een paar van de meest in het oog springende activiteiten van Musidesk in 2018 waren:

Hanzefestival

In 2018 is voor de vijfde keer het Hanzefestival voor Blaasorkesten gehouden. Het festival vond plaats op 13 en 14 oktober in de Hanzehof in Zutphen. In 2018 is een aantal nieuwe elementen toegevoegd aan het festival om de deelnemers meer de regie over hun deelname te geven. De orkesten zijn uitgedaagd om een lokaal/regionaal thema uit te werken/te verwerken in hun optreden. Om deze reden is ook een jurylid aangetrokken om de optredens te beoordelen op het gebied van (podium)presentatie en de inzet van buitenmuzikale elementen in de gehele performance. De winnaar kreeg een compositie-opdracht aangeboden door Musidesk.

Een tweede nieuw element bij het Hanzefestival in 2018 was de inzet van een kindjury. Vier kinderen in de leeftijd van 10-14 jaar liepen de hele zondag mee in het Hanzefestival, voor en achter de schermen, bij de jury en bij de orkesten. Ze vormden aan het einde van de dag hun oordeel over de optredens die ze hadden bekeken en beluisterd. De deelnemers kregen hun beoordeling mee naar huis in de vorm van een grote mindmap. In totaal deden 785 muzikanten mee aan het festival, afkomstig uit 16 orkesten.

Boeien en binden

Binnen de blaasmuzieksector is terugloop van jeugd en jongeren, zowel in het werven als behouden, een veelbesproken onderwerp. Een gevolg hiervan is dat veel verenigingen vergrijzen. Onder de naam van 'Boeien en binden' leverde Musidesk een bijdrage aan het werven en behouden van (jeugd)leden door een adviserende, organiserende en verbindende rol te spelen in de blaasmuzieksector.

Het thema 'Boeien en binden', uitgesplitst in de onderdelen: imago en identiteit, muziekrepertoire, dirigent, muziekonderwijs en beleid, stond centraal binnen huidige en nieuwe projecten.

'Boeien en binden' is een meerjarenproject. In 2018 is gestart met een oriëntatie op het thema en gekeken naar de kansen & mogelijkheden i.s.m. partners. In 2019 richtten we ons op de uitvoering door het thema naar voren te laten komen in evenementen en projecten zoals de Musidag, het Jeugdfestival (Blaasmenu) en door het initiëren van een Jeugddirigent Award waarvoor een voorstel tot samenwerking bij 'Meer muziek in de klas' is neergelegd. Musidesk werkt in 'Boeien en binden' samen met de Muziekbond Gelderland en Flevoland (MBGF), de stichting TactMuziek en de Koninklijke Nederlandse Federatie van Muziekverenigingen (KNMO).

HRFSTWND

De HRFSTWND concertreeks van 2018 vond plaats van 26 september tot 16 december 2018.

In 2018 was Het Gelders Orkest weer gastheer van het Groot HRFSTWND Orkest. Twee van de drie HaFaBra-concerten van het Orkest van het Oosten werden ook opgenomen in HRFSTWND. Hierdoor heeft het contact met de professionele orkesten van Gelderland én Overijssel vorm gekregen. In het HRFSTWND-concert van 16 december werden de BUMA Blaasmuziek Awards uitgereikt aan Jacob de Haan (nationaal) en Oscar Navarro (internationaal). In totaal werden 11 concerten gegeven op 11 locaties, door 22 orkesten. Ruim 4.000 mensen bezochten de concerten.

4.2 Musidesk in cijfers

In totaal hebben vorig jaar 817 verenigingen gebruik gemaakt van de dienstverlening van Musidesk. Een kleine stijging ten opzichte van het jaar ervoor. Voor een belangrijk deel ging het om ondersteuning bij het samenstellen van het (jaar)programma en de levering van de bladmuziek. Hierbij werd veel gebruik gemaakt van de gedetailleerde catalogus met een koppeling naar digitale content zoals geluidsfiles en notenvoorbeelden. Musidesk ondersteunt maar liefst 95% van de verenigingen in Gelderland en Overijssel. Ze vertegenwoordigen samen ruim 40.000 muzikanten.

	2017	2018
Aantal leden	815	817
Aantal uitleningen	9.316	9.852
Omvang van de collectie orkestbladmuziek (incl. Partituren)	24.995	27.041
Omvang van de collectie bladmuziek	26.447	26.640
Omvang van de collectie geluidsdragers	3.774	4.504
Aantal aangeschafte media	2.498	2.557

4.3 Cultuureducatie activiteiten

De provincie Overijssel zegt over cultuur in haar cultuurnota het volgende: ‘Cultuur ligt aan de basis van ons bestaan. Mensen beleven plezier en voldoening aan muziek maken, toneel spelen, fotograferen, schrijven of ontwerpen. Cultuur is onmisbaar voor betekenisgeving, zingeving en sociale samenhang. Cultuur geeft mensen de mogelijkheid zich te laten zien en horen, laat zien waar we vandaan komen, wie we zijn en wat ons heeft gemaakt. Cultuur geeft de provincie een gezicht’.

Rijnbrink voerde ook in 2018 in opdracht van de provincie Overijssel weer opdrachten uit rond cultuureducatie. Samen met de provincie, het Fonds voor Cultuurparticipatie, de gemeenten, de scholen en de cultuuraanbieders zette Rijnbrink zich in op het voortzetten en versterken van cultuureducatie in het onderwijs. We realiseren ons dat een langdurige aanpak en betrokkenheid van onderwijs, cultuuraanbieders en gemeenten nodig is om cultuureducatie een structurele plaats te kunnen geven in het onderwijscurriculum.

In dat kader zijn door Rijnbrink in 2018 diverse activiteiten uitgevoerd, waaronder:

CmK-aanvragen

Gedurende de zomer van 2018 werden in totaal 8 CmK-aanvragen gehonoreerd met een totale waarde van € 40.450,-. Zes daarvan hadden betrekking op het borgen van een bestaand project binnen één of meer scholen. Hierbij waren 9 scholen en 950 leerlingen betrokken. De andere twee aanvragen betroffen projecten waarbij bestaande leerlijnen op een nieuwe school werden uitgezet. Acht nieuwe scholen en hun 1.104 leerlingen kwamen op die manier voor het eerst met deze subsidieregeling in aanraking.

Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs Overijssel

In 2018 startte provincie Overijssel met de concrete voorbereidingen om te komen tot een Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs. Een provinciaal breed convenant dat uiteindelijk op lokaal niveau gestalte krijgt. Het traject werd afgetrapt met een bijeenkomst op 8 oktober 2018. De bijeenkomst was bestemd voor onder meer beleidsambtenaren en combinatiefunctionarissen. Rijnbrink was betrokken bij de organisatie van deze bijeenkomst en lanceerde de website www.cultuuronderwijsoverijssel.nl met daarop alle actuele informatie over dit onderwerp. Rijnbrink investeerde ook de nodige tijd en zorg om vragen van gemeenten over dit onderwerp te beantwoorden.

Kennismaken met cultuur dankzij Proeftuinen

In 2018 is Rijnbrink gestart met het de regeling 'Proeftuin Overijssel'. Met deze subsidieregeling willen we bevorderen dat Overijsselse leerlingen uit het VO, op basis van vragen die henzelf intrinsiek bezighouden, in contact komen met culturele instellingen en kunstenaars uit hun provincie. We zetten kunst- en cultuureducatie zo niet alleen in om het culturele bewustzijn van de jongeren te vergroten, maar ook om hun persoonlijke ontwikkeling op een positieve manier te stimuleren. We constateren dat 'Proeftuin Overijssel' scholen op een veilige manier kennis laat maken met een nieuwe vorm van onderwijs. Met het gezamenlijk en op een leuke manier exploreren van creativiteit, de eigen wil en het eigen waardenpalet. Er nemen tot en met 2020 zestien Overijsselse VO-scholen deel aan Proeftuin Overijssel. Deze scholen zijn verspreid over de hele provincie en hebben als niveaus: Speciaal/Praktijkonderwijs, VMBO K&T, Havo en VWO.

Post-hbo opleiding tot cultuurbegeleider

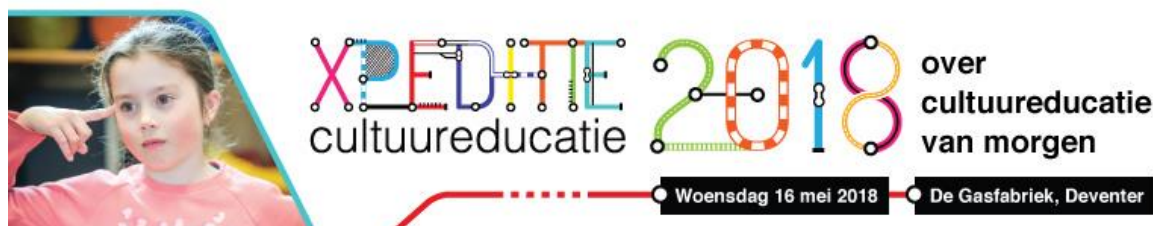
De drie Pabo's in Zwolle zijn in oktober (ondersteund door Rijnbrink en Stadkamer Zwolle) gezamenlijk gestart met de post-hbo opleiding tot Cultuurbegeleider.

In Overijssel volgen op dit moment 14 studenten de opleiding. Dit is een fantastische score, zeker gezien het feit dat het er landelijk in totaal 40 zijn.

De opleiding laat gecertificeerde interne cultuur coördinatoren (ICC-ers) en basisschooldirecteuren kennismaken met de nieuwste wetenschappelijke inzichten op het snijvlak van onderwijs en cultuur. Het zelf leren uitvoeren van onderzoek binnen de eigen school, maakt dat inzichten uit dit onderzoek ook direct toepasbaar zijn in de dagelijkse praktijk van de studenten. De opleiding biedt ruimte voor masterclasses gegeven door kunstprofessionals. Stadkamer en Rijnbrink helpen studenten om hun onderzoeksvraag te formuleren en ondersteunen hen bij het zoeken naar geschikte cultuuraanbieders die een hoogwaardige (en vooral ook: vraaggerichte) masterclass kunnen komen geven.

Xpeditie Cultuureducatie 2018

De Xpeditie Cultuureducatie 2018 is georganiseerd en uitgevoerd in nauwe samenwerking met Kunstcircuit Deventer. De Xpeditie heeft plaatsgevonden op 16 mei in De Gasfabriek in Deventer. Het thema was 'cultuureducatie, met het oog op morgen'.

Er waren 221 deelnemers. De verdeling tussen vertegenwoordigers uit het onderwijs, gemeenten en culturele instellingen was ongeveer $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{3}$. Meer dan de helft van de deelnemers gaf aan volgend jaar zeker weer te komen. Bijna de helft gaf aan "misschien" weer te komen. 70% van de deelnemers gaf aan het congres aan te raden aan collega's. Al met al weer een succesvolle editie van de Xpeditie. Binnen de prestatieafspraken is het een taak van Rijnbrink om jaarlijks een bijeenkomst te organiseren. Maar ook uit het aantal bezoekers, de evenwichtige verdeling over de doelgroepen en de waardering die uit de evaluatie (Moneva) 2018, blijkt dat het zinnig is om het symposium te blijven organiseren. Er blijkt waardering voor en behoefte aan een bijeenkomst van dit 'kaliber' over cultuureducatie.

Scholing en deskundigheidsbevordering

Scholing en deskundigheidsbevordering zijn noodzakelijk om cultuureducatie te professionaliseren, zowel binnen het onderwijs als binnen de culturele instellingen. Deskundigheidsbevordering is het afgelopen jaar binnen alle leerlijnen CmK uitgevoerd. In elk traject was deskundigheidsbevordering een vast onderdeel in de vorm van 'Learning on the Job' of teamtraining door culturele instellingen. Naast de trainingen op schoolniveau, hebben we op basis van onderzoek naar de behoeften uit het veld vanuit het provinciale programma aanvullende trainingen ontwikkeld en uitgevoerd. Het afgelopen jaar hebben we naast de deskundigheidsbevordering CmK diverse trainingen via Campus Rijnbrink ingezet die grotendeels bekostigd zijn uit het cultuureducatie budget van de Provincie Overijssel. In 2018 deden in totaal 254 deelnemers mee aan een training of bijeenkomst via Rijnbrink.

5. Bedrijfsvoering Rijnbrink

Een belangrijk onderdeel van de dienstverlening van Rijnbrink is de ondersteuning van de bedrijfsvoering. Vanuit de teams Advies Bedrijfsvoering en Beheer Bedrijfsvoering bieden we bibliotheken full servicedienstverlening op het gebied van de financiën, HR en IT. Daarnaast verzorgen we voor de bibliotheken het transport ten behoeve van het interbibliothecair leenverkeer in Gelderland en Overijssel. De belangrijkste afnemers van de bedrijfsvoering dienstverlening van Rijnbrink zijn de Overijsselse bibliotheken. Zij hebben de bedrijfsvoering uit efficiëntie-overwegingen voor een groot deel uitbesteed aan Rijnbrink. 21 van hen hebben het juridisch werkgeverschap ook bij Rijnbrink neergelegd en vormen samen met Rijnbrink het WINO (Werkgeverschap In Netwerkverband Overijssel).

Naast bibliotheken in Gelderland en Overijssel ondersteunt Rijnbrink bibliotheken in andere provincies. We doen dit in overleg met de POI uit die provincie en soms zelfs op verzoek van een POI. Deze dienstverlening voeren we uit zonder daar subsidie op in te zetten. In Utrecht hebben we vorig jaar op verzoek van de POI (BiSC) de dienstverlening, inclusief vier medewerkers van hen, overgenomen op het gebied van personeels- en salarisadministratie en financiën en control. Met deze overname zijn de bestaande dienstverleningscontracten overgenomen waarbij met de klanten is afgesproken om vanaf 2019 volgens de Rijnbrink SLA te gaan werken. Het personeel is overgenomen waarbij het personeel bestaande rechten en plichten hebben meegenomen. In 2018 hebben we de voorbereidingen getroffen zodat we vanaf 2019 de eerste Utrechtse bibliotheken kunnen ondersteunen. De uitbreiding van de dienstverlening in de rest van het land is terug te zien in de tabel.

Afgenomen door de bibliotheekstichtingen								
	Overijssel			Gelderland			Rest v.h. land	
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018
Product								
Financieel advies	24	21	21	7	6	6	1	1
Financiële adm.	20	19	19	6	6	6	3	7
PASA	3	3	6	4	4	4	3	7
WINO (incl. HR/PASA)	23	21	21	2	2	2	0	0
HR-advies	0	0	0	0	0	1	1	2
IT	22	19	17	9	1	1	4	4
WISE systeem	24	24	24	0	1	1	0	0
Mediadistributie	23	21	21	0	0	0	0	0
Transport	25	24	24	21	20	20	0	0
Collecties leenverkeer	24	24	24	22	20	18	0	0

Gelderland telde in totaal 20 bibliotheekstichtingen in 2018 en Overijssel 24

De bedrijfsvoeringsteams hebben in 2018 diverse maatregelen doorgevoerd om de dienstverlening efficiënter te maken en integraler te kunnen werken. De maatregelen betroffen in 2018 o.a. de financiële dienstverlening, het Afas-systeem en de personeelsdienstverlening.

Speciale aandacht was er in 2018 voor de vernieuwing van de privacywetgeving. Rijnbrink heeft in 2018 de bibliotheken ondersteund bij het bepalen of zij aan de wettelijke eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming voldeden en vervolgens op basis van een risicoafweging samen met hen vastgesteld welke beheersmaatregelen voor 25 mei 2018 doorgevoerd moesten worden. Ondersteuning is onder meer geleverd via toetsing van overeenkomsten, door het inrichten van een portal voor kennisdeling en via individuele coaching van teams.

Daarnaast heeft Rijnbrink er intern voor gezorgd dat ze op 25 mei voldeed aan de eisen van de AVG.

6. Sociaal verslag

Aan het begin van het jaar bleek dat de net aangestelde algemeen directeur niet de juiste man op de juiste plaats was. De Raad van Bestuur heeft toen aan de Raad van Toezicht een scenario voorgelegd waarbij de directielaag werd geschrapt en het MT de rol kreeg van adviseur van de Raad van Bestuur om daarmee de managementstructuur platter te maken. Een ontwikkeling die past in ons streven om een integraal besturingsmodel te hanteren en tegelijk de overhead beperkt. Hierdoor kreeg het MT een andere rol binnen de aansturing van Rijnbrink. Met het MT is gedurende 2018 in dat kader gewerkt aan een traject onder de titel 'Samen sterker aan het stuur'. Doel van het traject was het versterken van de integrale sturingsrol van het MT. Een rol die voorheen bij het Directieoverleg lag. In dit traject zijn grote stappen gezet en de ervaringen waren in 2018 dan ook positief. In het voorjaar van 2019 zal samen met de Raad van Toezicht worden gekeken of dit besturingsmodel gecontinueerd zal worden.

Een van de directietaken was de vervanging van de bestuurder. In overleg met de RvT is ervoor gekozen om die rol, in ieder geval zolang zonder directie wordt gewerkt, te beleggen bij een bestuurssecretaris. Deze functie is in 2018 intern opgevuld.

Daarnaast is Rijnbrink in 2018 doorgegaan met acties die gericht zijn op verdere professionalisering van de dienstverlening. De lijnen daarvoor waren in 2017 al beschreven in het uitvoeringsplan 'Ken je klant'. Een belangrijke lijn uit dat plan was gericht op de ontwikkeling van de medewerkers. Voor de medewerkers betekende dit onder andere dat zij zich in 2018 konden aanmelden voor workshops uit de in 2017 ontwikkelde Reisgids. Dit heeft geresulteerd in 98 deelnemers die in 2018 één of meerdere workshops hebben gevolgd. De meeste deelnemers woonden workshops bij die gericht waren op het versterken/ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden. Ook in 2019 blijft de Reisgids onderdeel uitmaken van het leer- en ontwikkelprogramma professionalisering van Rijnbrink.

De bestuurder informeert de medewerkers maandelijks via zogenaamde Kompas-bijeenkomsten over ontwikkelingen bij Rijnbrink. Een belangrijk thema op die Kompas-bijeenkomsten in 2018 was de voorgenomen verkoop van de panden in Arnhem en Nijverdal en de daaraan gekoppelde verhuizing naar een nieuwe locatie in Deventer. Via het Kompas zijn de medewerkers van maand tot maand op de hoogte gehouden over de voortgang.

Toen de kans steeds groter werd dat in 2019 de verhuizing een feit zou worden, zijn medewerkers uitgenodigd om namens hun team deel te nemen aan een klankbordgroep en mee te denken over een zodanige inrichting van het pand dat het integraal werken bevorderd wordt. Vanuit alle teams heeft iemand zitting genomen in de klankbordgroep. Doel van de klankbordgroep is om de medewerkers inspraak te geven bij de inrichting van hun nieuwe werkplek. De wensen worden meegenomen in een projectgroep die de inrichtingsvoorstellen maakt. Besluitvorming vindt plaats in een stuurgroep.

6.1 Formatie

Kerncijfers sociaal jaarverslag	2017	2018
Totaalaantal medewerkers	179	183
Aantal deeltijders	114	115
Aantal fulltimers	65	68
Aantal vrouwen	111	110
Aantal mannen	68	73
Instroom medewerkers	11	30
Uitstroom medewerkers	35	26

Rijnbrink had eind 2018 183 medewerkers in dienst. Dit is een stijging van 4 medewerkers ten opzichte van 2017. Er zijn in 2018, ten opzichte van 2017, ook meer medewerkers ingestroomd. De instroom bestond deels uit de vervanging van vertrekkende collega's, deels uit het ontstaan van nieuwe functies en deels uit een toename van het aantal trainees. De uitstroom is gedaald ten opzichte van 2018 en bestond uit medewerkers die uit eigen beweging vertrokken, medewerkers met een tijdelijke aanstelling die niet verlengd werd en medewerkers die onderdeel uitmaakten van de reorganisatie die in 2017 is ingezet.

Leeftijd	Totaal	%
20 - 30	11	6
30 - 40	22	12
40 - 50	42	23
50 - 60	67	37
> 60	41	22
Eindtotaal	183	100

In het overzicht is te zien dat de categorie medewerkers tussen 50 en 60 jaar het grootst is. De gemiddelde leeftijd bij Rijnbrink ligt op 51 jaar. Dat is wat lager dan het gemiddelde in de rest van de branche dat op 55 jaar ligt.

De reorganisatie die in 2016 en 2017 is ingezet is grotendeels in 2018 afgerond. In 2019 zal de laatste medewerker vanuit deze reorganisatie de organisatie verlaten.

Als wij de Rijnbrink-cijfers vergelijken met de resultaten uit het rapport 'Veranderingen op de arbeidsmarkt van Openbare Bibliotheken 2018' van de stichting Bibliotheekwerk wijken wij niet af ten opzichte van de branchecijfers. Het aandeel vrouwen is nagenoeg onveranderd. Ook bij Rijnbrink neemt de leeftijdscategorie 50-60 jaar en ouder meer dan 50% van het totale personeelsbestand in beslag. Om het personeelsbestand meer in balans te krijgen zal hier de komende jaren meer aandacht voor moeten zijn.

Door de veranderende vraag van onze klanten en de ontwikkeling in de branche hebben wij het afgelopen jaar meerdere vacatures gehad. Het ging hierbij o.a. om functies op het gebied van strategie en ontwikkeling, financiën, marketing/communicatie en informatiemanagement/ functioneel beheer. Het betrof hierbij vooral functies op HBO- en WO-niveau.

De krimpende arbeidsmarkt maakte het soms lastig om deze vacatures snel vervuld te krijgen. Het team van Rijnbrink@work heeft hier een belangrijke rol in vervuld. Om succesvoller te zijn in het wervingsproces wordt dit jaar meer aandacht besteed aan activiteiten op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie en employer branding.

De Stichting Werkgeverschap Rijnbrink is naast werkgever voor de medewerkers die werken voor de Stichting Rijnbrink, ook juridisch werkgever voor 21 Overijsselse bibliotheken en 2 Gelderse bibliotheken. In totaal ging het om 531 medewerkers. Een lichte stijging ten opzichte van het jaar daarvoor.

Kerncijfers WINO	2016	2017	2018
Totaalaantal medewerkers	579	530	531
Aantal deeltijders	479	435	439
Aantal fulltimers	100	95	92
Aantal vrouwen	445	409	404
Aantal mannen	134	121	127
Ziekteverzuim	5,1%	5,5%	5,8%

6.2 Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage van Stichting Rijnbrink is in 2018 gestegen naar 6,2%. Het verzuimpercentage wordt voornamelijk veroorzaakt door lang verzuim. Hierbij spelen zowel werk gerelateerde als niet werk gerelateerde aandoeningen een rol. De meldingsfrequentie is gelijk gebleven en is 1 per medewerker per jaar. Beide getallen liggen boven het branche gemiddelde.

	2017	2018
Ziekteverzuimpercentage	5,2%	6,2%
Verzuimfrequentie	1	1

Omdat de verzuimstijging vooral het gevolg is van een aantal langdurige ziekten die niet werk gerelateerd waren is het niet gelukt om het verzuimpercentage naar beneden te krijgen terwijl dit wel het streven is.

In een poging om naast de bestaande verzuimbegeleiding een alternatieve methode te ontwikkelen om het kortverzuim terug te dringen is Rijnbrink gezamenlijk met WIApoort en een aantal bibliotheken met een proeftuin gestart. Het doel van de proef is om door middel van coaching en gerichte vraagstelling betere sturing op het verzuimproces te kunnen geven. De proeftuin zal een groot deel van 2019 nog in beslag nemen. Daarna vindt er een evaluatie plaats waarbij beoordeeld wordt welk verzuimmodel het beste past bij Rijnbrink.

Daarnaast zijn er nieuwe afspraken gemaakt met ArboNed over de dienstverlening. Zowel Rijnbrink als ArboNed waren niet tevreden over de kwaliteit. De vernieuwde dienstverlening zal in het najaar van 2019 geëvalueerd worden, waarna Rijnbrink besluit of het contract met ArboNed zal worden verlengd.

Ondanks bovengenoemde aanpak moesten we constateren dat de meeste langdurige ziektegevallen niet te beïnvloeden zijn. Het gaat hierbij om een groot gedeelte van het verzuimpercentage (75%). Er is in die gevallen sprake van relatief intensieve problematieken die via het medische circuit eerst tot een bepaald herstel moeten leiden. Daarna wordt de verzuimduur eventueel pas beïnvloedbaar.

6.3 Rijnbrink Campus

Rijnbrink Campus is het opleidingscentrum van Rijnbrink. In het programma van Rijnbrink Campus besteden we aandacht aan de belangrijkste vraagstukken waarvoor bibliotheken komen te staan in de ontwikkeling tot een maatschappelijk educatieve bibliotheek. Rijnbrink Campus heeft in 2018 een uitgebreid programma aan cursussen en kennisbijeenkomsten georganiseerd voor de bibliotheken. De thema's sloten aan bij de vier gezamenlijke innovatielijnen. Rijnbrink Campus is een succesvol concept gebleken dat in 2019 landelijk navolging zal krijgen. Op de website van Rijnbrink is het actuele programma van Rijnbrink Campus te vinden. De focus ligt op programma's die de ontwikkelingen in de bibliotheken en culturele organisaties ondersteunen. Daarbij maakt Campus gebruik van nieuwe inzichten op het gebied van leren & ontwikkelen. Vaak zijn de programma's in samenwerking met de bibliotheken tot stand gekomen.

Tabel Leren & Ontwikkelen 2018		*incl. cultuur
Rubriek	aantal dagdelen	aantal deelnemers
De jeugd heeft de toekomst; Over taal- en leesvaardigheid	33	540
Meedoen in de samenleving; Over participatie en zelfredzaamheid	28	476
Ruimte voor persoonlijke ontwikkeling; Over persoonlijke ontwikkeling	9	127
Jouw organisatie verandert; Over verandering en verbreding van de klassieke Bibliotheek	69	476
TOTAAL	139	1.619

Ten opzichte van 2017 is het aantal dagdelen en deelnemers rond de thema's 'Meedoen in de samenleving' en 'Ruimte voor persoonlijke ontwikkeling' flink gestegen. Dit is in lijn met de grotere aandacht voor deze thema's binnen de netwerken. Mede hierdoor is het aantal deelnemers aan de cursussen en bijeenkomsten in totaal gestegen van 1.360 naar 1.619 in 2018.

7. Verslag medezeggenschap

Rijnbrink volgt het uitgangspunt *Medezeggenschap volgt zeggenschap* en kent twee ondernemingsraden, de OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink en de OR Rijnbrink. 2018 is een jaar van borging en kleine verbeteringen geweest. De OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink richt zich op de regelingen die voor alle medewerkers van de Stichting Werkgeverschap Rijnbrink van toepassing zijn, terwijl de thema's die alleen een lokale impact hebben, behandeld worden door de lokale medezeggenschap. Dit kan een ondernemingsraad (OR) of een personeelsvertegenwoordiging (PvT) zijn. Zo is de OR Rijnbrink de lokale ondernemingsraad voor Rijnbrink. De voorzitter van de OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink is ook voorzitter van de OR Rijnbrink en is vanuit die positie aanspreekpunt voor zowel bestuurder als voor de Raad van Toezicht. Tineke van Ham is als bestuurder van Stichting Rijnbrink Holding de gesprekspartner voor beide ondernemingsraden.

7.1 Verslag van de OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink

De OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink overlegde in 2018 vier keer met de bestuurder en één keer met de Raad van Toezicht.

Samenstelling

1. Ingrid Bon (voorzitter, Rijnbrink)
2. Astrid Faber (Zwartewaterland-Steenwijkerland)
3. Henk van de Maat (Rijssen/Holten)
4. Evert Jan Groeskamp (Deventer)
5. Peter Lakeman (Rijnbrink)
6. Ingrid van Leeuwen (Hengelo)
7. Marcel Overbeek (Zwolle)
8. Anja Steenbeeke (secretaris, Oldenzaal)
9. Rijnbrink vacature

De OR Stichting Werkgeverschap Rijnbrink heeft begin 2018 afscheid genomen van Marjolein Pruim hetgeen een vacature opleverde in de OR. Er was geen reservekandidaat van de verkiezingen in 2016 beschikbaar om de lege plek direct op te kunnen vullen. Toch is ervoor gekozen om geen tussentijdse verkiezingen te houden omdat in 2019 al verkiezingen gepland staan en de OR verder volledig bezet is. Onderwerpen die ter sprake kwamen:

Agenda WINO-vergadering / Landelijke en provinciale ontwikkelingen

In 2018 werd de OR op de hoogte gehouden door de bestuurder over alles wat door de werkgevers in het WINO besproken werd en over de landelijke en provinciale ontwikkelingen op bibliotheekgebied. Op de agenda stonden o.a. de 3 HRM-lijnen (ontwikkelen en onderzoek, mobiliteit & uitstroom, flexibilisering) en de in ontwikkeling zijnde functieprofielen en het nieuwe functiehuis. Daarnaast werd gesproken over een provincie breed uitgerolde RI&E (risico-inventarisatie en evaluatie) die voor begin 2019 is aangekondigd, net als een medewerkerstevredenheidsonderzoek. De voorzitter van de OR nam zitting in de voorbereidingsgroep voor dit onderzoek.

OR en achterban

Nadat 2017 het communicatieplan was besproken werd daar in dit verslagjaar een begin mee gemaakt. Na elke vergadering verscheen een communiqué op Insite. Het jaarverslag is ook op Insite gezet.

Ziekteverzuim en (preventief) beleid

De OR heeft in 2018 gesproken over preventieve maatregelen om het ziekteverzuim terug te dringen. Dit naar aanleiding van het relatief hoge verzuimpercentage binnen de WINO-bibliotheken. De OR heeft een aantal preventieve maatregelen voorgesteld aan de directie.

AVG-Privacywetgeving

Op 25-5-2018 is de nieuwe, verscherpte Privacywet ingevoerd. Bij Rijnbrink is een aantal werkgroepen ingesteld die zich met dit onderwerp bezig hielden. De OR heeft aangegeven, dat in het geval er door de Rijnbrink een nieuw persoonsregistratiesysteem wordt opgezet, de instemming nodig is van de OR.

CAO-bibliotheken/CAO-Kunsteducatie

Vanaf voorjaar 2018 is informeel overlegd tussen werkgevers en vakbonden om te onderzoeken of de CAO-bibliotheken kan worden samengevoegd met de CAO-Kunsteducatie. Vakbondsleden van de OR zijn bij dit proces betrokken via het overleg in de Branchegroep-Bibliotheken (vakbondsoverleg). In september is een enquête uitgezet omtrent wensen van medewerkers ten aanzien van een nieuwe CAO.

Vooruitblik 2019

De OR zal 4 keer in reguliere vergaderingen bijeenkomen. In mei 2019 hopen we een achterbanbijeenkomst te organiseren waarbij elke bibliotheek stichting een afgevaardigde kan sturen. We organiseren in 2019 ook verkiezingen voor een nieuwe OR.

7.2 Verslag van de OR Rijnbrink

De OR had in 2018 vier reguliere overleggen met de bestuurder. Voorafgaand aan dat overleg vond telkens de OR-vergadering plaats. Daarnaast vond in juni het jaarlijkse overleg met de RvT plaats.

Samenstelling:

1. Ingrid Bon (voorzitter)
2. Peter Lakeman (secretaris)
3. Marcel Mentink
4. Han Tempert
5. Monique Roskam

Belangrijkste punten van overleg:

Continue aandacht vroeg het proces van mogelijke verkoop van de twee bestaande bedrijfspanden en de mogelijke aankoop van één bedrijfspand in Deventer. De drie hieronder genoemde adviesverzoeken waren niet erg gecompliceerd en konden binnen de reguliere (vergader)tijd behandeld en beantwoord worden.

Adviesverzoeken:

- Adviesverzoek tot aanpassing teamstructuur
- Adviesverzoek tot verlenging termijn van een lid van Raad van Toezicht
- Adviesverzoek tot overname BiSC financiële administratie

Overige punten:

- Kwartaalrapportages 2018 en de jaarstukken van 2017
- Rijnbrink 3.0
- ARBO en Preventie(medewerkers)
- Verkoop bedrijfspanden en verhuizing naar één pand

OR en Rijnbrink

2018 was een relatief rustig jaar voor de OR: geen grote reorganisaties en (nog) geen concretisering van de gewenste verhuizing. Eind 2017/begin 2018 heeft de OR echter wel een basisakkoord gegeven aan de bestuurder om deze processen in gang te kunnen zetten. De drie adviesverzoeken zijn alle drie positief beoordeeld waarna de desbetreffende processen in gang gezet konden worden.

Voornemens OR

In 2019 vergadert de OR Rijnbrink viermaal, met aansluitend het overleg met de bestuurder. Om de zichtbaarheid van de OR te vergroten is afgesproken om de agenda vóór de vergadering op Insite te publiceren om medewerkers de gelegenheid te bieden om vragen en/of opmerkingen te kunnen indienen. Na de vergadering worden de meest essentiële punten met een kort bericht eveneens op Insite geplaatst.

8. Verslag bestuur

Doelstelling stichting

De stichting heeft als doel:

- het oprichten van-, het deelnemen in-, het financieren van-, het samenwerken met-, het voeren van directie over- en het verlenen van adviezen en andere diensten aan stichtingen, vennootschappen of ondernemingen, waaronder aan de Deelnemende organisaties;
- alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Organisatie

Sinds 1 augustus 2010 is Tineke van Ham de Raad van Bestuur van Rijnbrink Holding en de daaronder vallende stichtingen.

(Neven)functies Raad van Bestuur:

- Bestuurder Rijnbrink Holding
- Voorzitter (Stichting) Samenwerkende POI's Nederland (SPN)
- Bestuurslid SAR (Stichting Aandelen Remeha) en het Van Reekum participatiefonds (VRPF)

Onder de Stichting Rijnbrink Holding valt een aantal stichtingen met ieder hun eigen doel. De Stichting Rijnbrink Holding vervult de functie van toezichthouder en bestuur voor deze stichtingen. Onder de holding vallen de volgende stichtingen:

Code cultural governance

Rijnbrink volgt de code cultural governance. Ze heeft als besturingsmodel gekozen voor het Raad van Toezicht model en heeft in haar statuten en reglementen de aanbevelingen uit de code verwerkt. De code wordt door de RvB jaarlijks op de agenda van de RvT geplaatst. In 2019 zal Rijnbrink op de website een document plaatsen waaruit blijkt op welke manier ze aan de aanbevelingen van de nieuwe Governance code cultuur voldoet.

Financiële resultaat

Het jaar 2018 is met een positief resultaat afgesloten. Het positieve resultaat is aan de algemene reserve toegevoegd. De algemene reserve en de bestemmingsreserves zijn vrij besteedbaar. Door het positieve resultaat is de solvabiliteit verbeterd. De solvabiliteit (excl. bestemmingsfondsen) is van 34,2% gestegen naar 36,6% van het totale vermogen. De liquiditeit is afgenomen door met name de aflossing van zowel de kortlopende schulden als de aflossing op de langlopende schulden. Een tweetal leningen zijn volledig afgelost in 2018.

Huisvesting

Rijnbrink is als gefuseerde ondersteuningsinstelling voor Gelderland en Overijssel nog gehuisvest in twee panden. Het streven is om vanwege inhoudelijke en financiële redenen in de loop van 2019 de panden te verruilen voor een nieuw pand en magazijn in Deventer. Het doel is om met de verkoopopbrengst van de bestaande panden de nieuwe panden te verwerven. Per saldo gaan we in oppervlakte terug wat zich vertaalt in lagere huisvestingskosten.

Locatie Nijverdal: Van Alphenstraat 11, 7442 TW Nijverdal

Locatie Arnhem: Zeelandsingel 40, 6845 BH Arnhem

Risicoanalyse

Rijnbrink is als gesubsidieerde instelling vooral gevoelig voor wijzigingen in het subsidiebeleid van de provincies Gelderland en Overijssel. De provincies baseren hun beleid voor een groot deel op de taak die hen is toebedeeld in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het is voor Rijnbrink dan ook van belang dat provinciale ondersteuningsinstellingen hun rol houden nadat de werking van de wet in 2019 is geëvalueerd. Naast deze afhankelijkheid van provinciale subsidie is voor Rijnbrink de tevredenheid van haar belangrijkste gebruikers van groot belang en dat zijn de openbare bibliotheken in Gelderland en Overijssel. Ten behoeve van de Raad van Toezicht stelt de Raad van Bestuur ieder kwartaal een gedetailleerde risicoanalyse op waarin de maatregelen om bovenstaande risico's te minimaliseren zijn uitgewerkt en daarnaast de maatregelen zijn beschreven die zijn genomen om risico's op het gebied van compliance, fraude en imago te beperken. De belangrijkste daarvan zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Risicoanalyse	Impact	Kans	Maatregelen
Strategische risico's			
De subsidie van de provincie Gelderland wordt deze beleidsperiode ieder jaar opnieuw vastgesteld. Hierdoor is het mogelijk dat het flexibel budget ten koste van onze structurele subsidie gedurende de periode wordt opgehoogd.	Middel	3	Regelmatige contacten over onze resultaten met ambtenaren, fracties en gedeputeerden. Ruim voor aanvang van de statenverkiezingen hebben lobbygesprekken plaatsgevonden met zoveel mogelijk politieke partijen om te laten zien waarvoor wij staan.
De subsidie van de provincie Overijssel wordt het komende jaar voor één jaar vastgesteld. Daarna zou het meerjarig kunnen worden. Na dit jaar kan de subsidie in principe nog aangepast worden.	Middel	3	Regelmatige contacten over onze resultaten met ambtenaren, fracties en gedeputeerde. Ruim voor aanvang van de statenverkiezingen hebben lobbygesprekken plaatsgevonden met zoveel mogelijk politieke partijen om te laten zien waarvoor wij staan.
Rijnbrink voldoet niet aan de wet- en regelgeving	Middel	2	De aangescherpte privacywetgeving hebben we projectmatig opgepakt en is een aantal malen teruggekomen in de RvT. De controle op de uitvoering is inmiddels belegd bij de stafadviseur informatiemanagement. Het volgen van het arbeidsrecht is belegd bij onze HRM-adviseurs en de stafadviseur HRM. De ontwikkelingen binnen de overige wetten en regels zoals de Wsob, provinciale subsidieregels en de Governance code worden door de staf gevolgd.
De systemen van Rijnbrink worden gehackt waardoor (privacy)gevoelige informatie gestolen wordt of de systemen worden via een aanval van buiten	Middel	2	Rijnbrink heeft de hosting van kantoorautomatisering en bibliotheekstelsel uitbesteed aan professionele hosting-partijen die de systemen op een extra beveiligde locatie

tijdelijk onbruikbaar.			hebben gehuisvest. De data worden allemaal dubbel opgeslagen en de systemen zijn beveiligd met virusscanners en firewalls.
De provinciale taak zoals die benoemd is in de bibliotheekwet wordt geëvalueerd. Als daardoor de POI's uit de wet worden geschreven dan zal dat invloed hebben op de subsidies vanuit de provincies.	Groot	1	We volgen het proces en proberen tijdens overleggen met OCW en de KB de rol van de POI's duidelijk in de evaluatie te krijgen. De midterm review van de wet is inmiddels uitgevoerd en er is geen aanleiding om te vrezen dat de wet op basis daarvan zal worden aangepast. In 2019 zal de wet in zijn geheel worden geëvalueerd.
Operationele risico's			
Rijnbrink wordt aansprakelijk gesteld voor fouten die gemaakt zijn bij de levering van goederen en diensten.	Middel	2	Rijnbrink heeft algemene voorwaarden die op al onze producten en diensten van toepassing zijn. Deze algemene voorwaarden zijn begin 2018 geactualiseerd.
Financiële risico's			
Er gaat een WINO-bibliotheek failliet.	Groot	2	We hebben een risicoanalyse van alle WINO-bibliotheken gemaakt en de bestuurder van Rijnbrink voert jaarlijks een gesprek met het bestuur van de bibliotheken en dat is in 2018 ook het geval geweest.
Het niet kunnen verhuren van leegstaande kantoorruimte (voornamelijk pand Arnhem). Hierdoor krijgen we hogere huisvestingskosten	Klein	2	Op dit moment wordt nog een groot deel van de kantoorruimte verhuurd aan kleine huurders. Om de lege ruimte verhuurd te houden zoeken we continue naar mogelijke huurders. Dit wordt steeds lastiger en is geen kernactiviteit. Dit is een van de redenen waarom we gaan verhuizen naar 1 pand in 2019, waarna dit risico niet meer actueel is.

9. Verslag raad van toezicht

Toezichthouder van Stichting Rijnbrink Holding en de daaronder vallende stichtingen is de Raad van Toezicht. Deze was op 31 december 2018 als volgt samengesteld:

Leden Raad van Toezicht	(Neven)functies:
Mr. W.M. Weerkamp (Voorzitter) Raad van Toezicht sinds 2007 Huidige zittingstermijn: 1-1-2015 - 31-12-2018 Verlengd tot 31-12-2019	• Raadsheer gerechtshof Arnhem-Leeuwarden
C.P.M. Teunissen (Vice-voorzitter) Toezichthouder sinds 2015 Huidige zittingstermijn: 1-1-2015 - 31-12-2018 Verlengd tot 31-12-2022	• Directeur/bestuurder Centrale Discotheek Rotterdam • Bestuursvoorzitter Pensioenfonds Openbare bibliotheken (POB), Heerlen • Vice voorzitter RvT Maastricht Clinics, Maastricht • Voorzitter RvT IrisZorg (GGZ), Arnhem • Bestuursvoorzitter van De Nationale APF, Amsterdam • Bemiddelingsdeskundige geschillencommissie auteursrecht, Den Haag
N. Mansfield B.A. (Hons.) Toezichthouder sinds 2015 Huidige zittingstermijn: 1-1-2015 - 31-12-2018 Verlengd tot 31-12-2022	• Directeur/bestuurder Nederlandse reisopera • Vice President van de Dorset Opera Festival in Engeland • Bestuurslid van 2 Score Music! • Bestuurslid stichting Nationaal Muziek Kwartier • Bestuurslid stichting Het Verschil Sterkt de Stad, Enschede
Drs. J.V.C.T. van Duren Toezichthouder sinds 2017 Huidige zittingstermijn 1-1-2017 - 31-12-2020	• Manager F&C Sint Maartenskliniek, Nijmegen • Lid RvT, SGOMG Scholengroep, Bommel • Lid RvT, SGE Eerstelijnscentra, Eindhoven • Lid RvC, Talis, Woningbouwcoöperatie, Nijmegen
Mr. Drs. J.Ph. Broekhuizen Toezichthouder sinds 2017 Huidige zittingstermijn 1-7-2017 - 31-7-2021	• Advocaat/partner Kennedy Van der Laan • Lid RvT CARE Nederland, Den Haag • Lid van de Commissie Governancecode Woningcorporaties

De Raad van Toezicht vergaderde in 2018 zeven keer met de Raad van Bestuur. Vijf reguliere vergaderingen en twee extra vergaderingen, één samen met het MT in oktober over de organisatiestructuur en één in november over de huisvesting. Eén van de reguliere vergaderingen vond plaats tijdens de jaarlijkse tweedaagse in het najaar. Tijdens de tweedaagse is er ruimte voor de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht om dieper op ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie in te kunnen gaan. In 2018 was het thema trends en ontwikkelingen. De Raad van Toezicht heeft hierover zowel met de Raad van Bestuur gesproken als met het management van Rijnbrink. Doel van de bespreking was het ophalen van input voor de ontwikkeling van het strategisch beleid van Rijnbrink.

Zoals gebruikelijk, heeft een delegatie van de Raad van Toezicht voorafgaand aan de juni-vergadering een overlegvergadering van de ondernemingsraad met de Raad van Bestuur bijgewoond en daar uit eerste hand gehoord hoe de medezeggenschap aankijkt tegen de samenwerking met de Raad van Bestuur. De samenwerking werd zowel door de ondernemingsraad als de bestuurder positief beoordeeld.

De Raad van Toezicht werd door middel van een inhoudelijke en financiële rapportage door de Raad van Bestuur ieder kwartaal geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de inhoud van het jaarplan, de begroting, het ziekteverzuim en de bezetting. Voorafgaand aan iedere vergadering heeft de auditcommissie overlegd met de bestuurder en concerncontroller over de inhoudelijke en financiële rapportage. In de reguliere vergaderingen heeft de voorzitter van de auditcommissie verslag gedaan van deze overleggen.

In de vergadering van juni heeft de Raad van Toezicht de jaarstukken van de holding en de stichtingen die onder de holding vallen goedgekeurd en in de december-vergadering de begroting en het werkplan voor 2019. In de december-vergadering heeft Deloitte de managementletter toegelicht. Gedurende het jaar zijn financieel en inhoudelijk geen zaken geconstateerd waarop door de raad ingegrepen moest worden en ook uit de managementletter kwam het beeld van een organisatie die in control is.

De Raad van Bestuur heeft de Raad van Toezicht daarnaast elke vergadering geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen bij Rijnbrink zelf en bij de stakeholders. Specifieke thema's waar de raad langer bij stil gestaan heeft in 2018 waren:

Besturing van Rijnbrink

Aan het begin van het jaar bleek dat de net aangestelde algemeen directeur niet de juiste man op de juiste plaats was. De Raad van Bestuur heeft toen aan de Raad van Toezicht een scenario voorgelegd waarbij de directielaag werd geschrapt en het MT de rol kreeg van adviseur van de Raad van Bestuur. De Raad van Toezicht heeft voordat ze daarmee instemde gesproken met een aantal medewerkers en de betreffende teammanagers om zelf een beeld te krijgen van de potentie van het MT. Daarna is besloten om gedurende een jaar zonder directielaag te gaan werken en begin 2019 deze situatie te analyseren. Het thema sturing heeft gedurende het jaar iedere keer op de agenda van de raad gestaan. Zo is in juni een vervangingsprotocol goedgekeurd, in oktober een memo over de besturing van Rijnbrink geagendeerd en nogmaals een gesprek gevoerd met het MT.

Huisvesting Rijnbrink

Gedurende het jaar heeft de Raad van Toezicht iedere vergadering met de Raad van Bestuur gesproken over de voortgang rond de plannen om de panden in Arnhem en Nijverdal te verkopen en naar een pand in Deventer te verhuizen. Iedere stap is door de Raad van Bestuur teruggelegd bij de Raad van Toezicht om vervolgens mandaat te vragen voor de volgende stap. In november werd de kans op verkoop zo groot dat een extra vergadering werd gepland om de stand van zaken te bespreken. Er was op dat moment sprake van dat de verkoopcontracten nog voor de kerst getekend konden worden. Dat is uiteindelijk niet gebeurd en de verkoop is doorgeschoven naar begin 2019.

Strategie Rijnbrink

In de februari-vergadering heeft Raad van Toezicht gesproken over de huidige strategie van Rijnbrink in aanloop naar de discussie over de nieuwe strategie. Het thema is in de oktober-vergadering terug gekomen toen de raad met de bestuurder en het management heeft gesproken over de maatschappelijke en politieke trends en ontwikkelingen die van belang zijn voor Rijnbrink.

AVG

In de april- en juni-vergaderingen is de Raad van Toezicht geïnformeerd over de maatregelen die Rijnbrink heeft genomen om AVG compliant te worden. In april door de projectleider die een presentatie kwam geven en inging op de vragen van de raad. In juni is het thema nogmaals aan de orde geweest.

Compliance

In 2018 zijn de thema's compliance aan wet- en regelgeving en de herziening van de governance code cultuur besproken in de Raad van Toezicht. De raad heeft met de bestuurder afspraken gemaakt over de toepassing van de code binnen Rijnbrink en afgesproken om als Raad van Toezicht in ieder geval jaarlijks de toepassing van de code te evalueren.

10. Vooruitblik

In 2019 zal Rijnbrink zich blijven richten op de ondersteuning van de Gelderse en Overijsselse bibliotheken. In beide provincies hebben de bibliotheken ervoor gekozen om ook het komende jaar te werken aan innovaties die gekoppeld zijn aan de gezamenlijke innovatieagenda. In beide provincies gaat het daarbij om het doorzetten van grote programma's die in 2018 zijn gestart en die gericht zijn op het terugdringen van de laaggeletterdheid en het aanleren van 21^e-eeuwse vaardigheden. Dat zijn vaardigheden die nodig zijn om optimaal te kunnen functioneren in onze zich snel ontwikkelende maatschappij. Naast de basisvaardigheden die nodig zijn om te kunnen functioneren in de steeds digitaler wordende maatschappij gaat het daarbij ook om vaardigheden als helder communiceren, probleemoplossend werken, creatief samenwerken en kritisch denken. Vaardigheden die nodig zijn om in de toekomst te kunnen functioneren in een maatschappij die nog verder gedigitaliseerd en gerobotiseerd is. Rijnbrink ondersteunt in 2019 zowel op provinciaal als op lokaal niveau de bibliotheken bij het ontwikkelen en borgen van dienstverlening die hen steviger positioneert als maatschappelijk educatieve bibliotheek. We werken hierbij nauw samen met onze collega POI's en met andere landelijke partijen zoals de VOB, de KB, de Stichting Lezen en de Stichting Lezen en Schrijven.

Rijnbrink zal zich in 2019 ook blijven richten op het bredere culturele veld via de opdrachten die we in Gelderland hebben op het terrein van de blaasmuziekorkesten (HaFaBra) en in Overijssel op het gebied van de cultuureducatie. Daarbij krijgen het komende jaar thema's als programmering, talentontwikkeling en leerlijnen extra aandacht.

In 2019 worden provinciale verkiezingen gehouden en Rijnbrink zal het komend jaar dan ook in gesprek gaan met provinciale politici en ambtenaren om ze te informeren over het belang van onze ondersteuning en van het openbare bibliotheekwerk in brede zin. Om ze op die manier te voorzien van input die ze kunnen gebruiken als ze het nieuwe cultuurbeleid vormgeven.

Rijnbrink hoopt in 2019 beide panden in Arnhem en Nijverdal te kunnen verkopen en een nieuwe locatie in Deventer te kunnen kopen. Als alles verloopt zoals gepland zal de verhuizing aan het eind van 2019 kunnen plaatsvinden.

Het afgelopen jaar heeft Rijnbrink meegewerkt aan het uitbreiden van het certificeringskader tot een kader dat ook toepasbaar is voor POI's. In 2019 zal Rijnbrink worden geaudit in het kader van de certificering. Dat zal er hopelijk toe leiden dat Rijnbrink aan het eind van 2019 gecertificeerd is.

Al met al zal het een enerverend jaar worden voor Rijnbrink, waarin hopelijk een stevige basis wordt gelegd voor de nieuwe beleidsperiode die formeel in 2021 van start gaat, maar in de praktijk in 2020 al ingezet zal worden. Hiertoe zullen we in 2019 verder werken aan een nieuw strategisch meerjarencader dat naar verwachting begin 2020 zal worden vastgesteld.

Op basis van het vermogen einde boekjaar en de begroting voor het jaar 2019 maakt dat de continuïteit geborgd is voor de komende tijd.

In 2019 is overeenstemming bereikt over de verkoop van de panden en zal met de vrijgekomen middelen nieuwe huisvesting worden aangekocht. De investeringen zullen in 2019 voornamelijk betrekking hebben op de verbouw en inrichting van de nieuwe huisvesting. De verwachting is dat de personele bezetting ongeveer gelijk zal blijven in 2019. Ondanks dat we vanuit onze provinciale steuntaak veel werken aan innovatie doen we niet direct aan onderzoek en ontwikkeling.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

na resultaatbestemming

		31 december 2018	31 december 2017
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1)	5.708.334	5.958.079
		5.708.334	5.958.079
Vlottende activa			
Debiteuren	2)	2.833.985	2.677.517
Belastingen en premies sociale verzekering	3)	9.486	26.415
Overige vorderingen en overlopende activa	4)	562.521	346.011
Liquide middelen	5)	7.883.819	8.571.354
		11.289.811	11.621.297
		16.998.145	17.579.376
Passiva			
Eigen vermogen			
Stichtingskapitaal	6)	300.288	300.288
Algemene reserve	7)	3.674.597	3.479.537
Bestemmingsreserves	8)	3.438.569	2.227.174
Bestemmingsfondsen	9)	2.315.026	1.784.512
		9.728.480	7.791.511
Voorzieningen	10)	270.424	1.483.163
Langlopende schulden	11)	1.773.476	2.455.838
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichting langlopende schulden	12)	353.462	382.213
Crediteuren	13)	571.227	826.332
Verschuldigde belastingen en premies soc. verz.	14)	1.656.158	1.478.547
Overige kortl. schulden en overlopende passiva	15)	2.644.918	3.161.772
		5.225.765	5.848.864
		16.998.145	17.579.376

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2018

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
<u>Baten</u>			
Omzet	16) 7.778.456	7.010.000	7.429.500
Doorbelaste personeelslasten bibliotheken	13.408.807	13.068.000	13.680.604
Subsidies	17) 8.247.238	8.011.000	8.755.439
Diverse inkomsten	18) 2.166.017	643.000	2.290.175
Som der baten	31.600.518	28.732.000	32.155.718
<u>Lasten</u>			
Inkoopwaarde van de omzet	656.172	556.000	546.857
Personeelskosten	19) 26.105.969	24.844.000	26.885.371
Informatiedragers	223.764	225.000	225.167
Afschrijvingen	20) 364.155	475.000	355.597
Overige bedrijfskosten	21) 2.223.947	2.751.000	4.194.711
Som der lasten	29.574.007	28.851.000	32.207.703
Bedrijfsresultaat	2.026.511	-119.000	-51.985
Financiële baten	608	10.000	27.396
Financiële lasten	-90.150	-81.000	-99.598
Resultaat voor onttrekking en dotatie reserves / fondsen	1.936.969	-190.000	-124.187
Verschuldigde vennootschapsbelasting	0	0	0
Onttrekkingen bestemmingsreserves/-fondsen	2.954.364	390.000	2.503.130
Dotaties bestemmingsreserves/-fondsen	-4.696.273	-150.000	-2.314.828
Resultaat na onttrekking en dotatie reserves / fondsen	195.060	50.000	64.115

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	2018	2017
Bedrijfsresultaat	2.026.511	-51.985
<u>Aanpassingen voor:</u>		
Afschrijvingen	364.155	355.597
<u>Mutaties in het werkkapitaal:</u>		
Mutaties kortlopende vorderingen en overlopende activa	-356.049	813.749
Mutaties kortlopende schulden en overlopende passiva	-623.099	-417.133
Mutaties in de voorzieningen	-1.212.739	-512.386
	-2.191.887	-115.770
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	198.779	187.842
Ontvangen rente	608	27.396
Betaalde rente	-90.150	-99.598
	-89.542	-72.202
Kasstroom uit operationele activiteiten	109.237	115.640
Investerings in materiele vaste activa	-136.910	-166.159
Desinvesteringen in materiele vaste activa	22.500	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-114.410	-166.159
Aflossingen op langlopende schulden	-682.362	-394.290
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-682.362	-394.290
Netto kasstroom	-687.535	-444.809
Saldo liquide middelen begin boekjaar	8.571.354	9.016.163
Saldo liquide middelen einde boekjaar	7.883.819	8.571.354

Toelichting op de jaarrekening

Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van de stichting. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Alle tot de Rijnbrink behorende organisaties zijn in de consolidatie betrokken. Aan het groepshoofd van de geconsolideerde jaarrekening staat Stichting Rijnbrink Holding gevestigd te Nijverdal. In de geconsolideerde jaarrekening van Rijnbrink Holding zijn naast het groepshoofd tevens opgenomen de cijfers van:

- Stichting Overijsselse Bibliotheek Dienst Overijssel gevestigd te Nijverdal
- Stichting Bibloservice Gelderland gevestigd te Arnhem
- Stichting Rijnbrink gevestigd te Nijverdal
- Stichting Werkgeverschap Rijnbrink gevestigd te Nijverdal
- Stichting Provinciale Bibliotheek Amateur Muziekverenigingen Overijssel te Nijverdal

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening 2018 van Rijnbrink Holding is opgesteld overeenkomstig de Richtlijn voor de jaarverslaggeving RJ 640. Rijnbrink Holding staat ingeschreven in het handelsregister onder nummer 08148638.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders wordt vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening is er een voorlopig koopcontract gesloten voor de verkoop van het onroerend goed van Rijnbrink. Deze verkoop heeft geen gevolgen voor de waardering van de vaste activa.

De afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen *)	3,33%
Inrichting/inventaris	10,00%
Machines	20,00%
Automatiseringsapparatuur	33,33%
Auto's/transportbusjes	20,00%
Bibliobussen	8,33%

*) BSG schrijft de gebouwen af tot een restwaarde van € 2.500.000.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen. Er is geen sprake van middelen die niet ter vrije beschikking staan.

Eigen vermogen

De egalisatiereserve dient ter egalisatie van de (toekomstige) bedrijfsresultaten.

Op de bestemmingsreserves rusten geen verplichtingen jegens derden en zijn dus vrij aanwendbaar.

Op de bestemmingsfondsen rusten verplichtingen jegens derden en zijn dus niet vrij aanwendbaar.

Voorzieningen

De op balansdatum aanwezige voorzieningen zijn gevormd voor verplichtingen die reeds op balansdatum aanwezig waren als gevolg van gebeurtenissen in het verleden en waarvan de verplichting op betrouwbare wijze geschat kan worden. Deze verplichtingen leiden vervolgens tot uitgaven in de toekomst.

- voorziening onderhoud (OBD en BSG)

De voorziening onderhoud wordt bepaald op basis van de verwachte uitgaven en de verwachte periodiciteit van het groot onderhoud. Op basis van een onderhoudsplan worden de lasten voor onderhoud geëgaliseerd. Omdat ten tijde van opstellen van de jaarrekening de levering van het vastgoed nog niet heeft plaatsgevonden, is de voorziening groot onderhoud gebaseerd op het reeds bestaande meerjarig onderhoudsplan. Mocht in 2019 de levering van het vastgoed doorgaan dan zal de reeds bestaande onderhoudsvoorziening vrijvallen.

- De jubileumvoorziening is gevormd voor toekomstige jubileumuitkeringen van het personeel dat per einde boekjaar in dienst is. Alle gevormde voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.
- De reorganisatievoorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de groep een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. Een voorziening wordt gevormd indien per balansdatum een plan is geformaliseerd en hetzij de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij de betrokkenen dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd, hetzij is gestart met de implementatie van het reorganisatieplan.

Onder de reorganisatievoorziening vallen ook vertrekregelingen. Dit betreft verplichtingen uit hoofde van het vóór de normale pensioendatum beëindigen van dienstverbanden met werknemers. Ontslagvergoedingen worden verwerkt indien aantoonbaar sprake is van een verplichting tot beëindiging van dienstverbanden met werknemers. Vergoedingen worden tegen contante waarde opgenomen. De verplichting wordt als zodanig opgenomen en toegelicht onder de voorzieningen. De opgenomen verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De verplichting wordt gewaardeerd tegen nominale waarde aangezien er geen sprake is van een belangrijk verschil met de contante waarde vanwege de omvang van de voorziening.

Alle gevormde voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De effectieve rente wordt gedurende de looptijd van de schulden in de exploitatierekening verwerkt.

Kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

- ***Omzet***
Onder omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar verleende diensten en geleverde goederen onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.
- ***Doorbelaste personeelskosten***
De doorbelaste personeelskosten zijn tegen de werkelijke personeelskosten (inclusief werkgeverslasten en overige personeel gerelateerde kosten) doorbelast. In de doorbelasting wordt een toeslag gehanteerd voor dotatie aan de bestemmingsreserves algemene ziektekosten en mobiliteit. De werkelijke kosten die betrekking hebben op deze reserves worden als onttrekking bestemmingsreserves verantwoord. Door deze doorbelasting is het resultaat na dotatie en onttrekking bestemmingsreserves nul met uitzondering van de organisatiekosten. Nieuwe deelnemers van Stichting Werkgeverschap Rijnbrink betalen bij toetreding een opslag voor het werkgeversrisico.

- *Subsidies*

Alle subsidies worden volledig verantwoord overeenkomstig de beschikking. Indien projectsubsidies niet volledig in het boekjaar besteed worden, zullen via winstbestemming aan bestemmingsfondsen de gelden beschikbaar komen voor komende boekjaren.

- *Diverse inkomsten*

De diverse inkomsten bestaan grotendeels uit bijdragen vanuit het netwerk voor backoffice taken en bijdragen voor projecten vanuit het netwerk. Tevens bestaan deze opbrengsten uit de doorverkoop van materialen, media en verzekeringen.

Personeelsbeloningen

- *Periodiek betaalbare beloningen*

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

- Rijnbrink heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Rijnbrink. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Openbare Bibliotheken. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Na de stand van ultimo januari 2019 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 118,2% (bron: website www.pob.eu). Stichting Werkgeverschap Rijnbrink heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Werkgeverschap Rijnbrink heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Winstbelastingen en interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Afronding

Tenzij anders vermeld, zijn de bedragen in deze jaarrekening afgerond op hele Euro bedragen.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018

Vaste activa

1. Materiële vaste activa

	cum. aan- schafwrd. 31-12-2017	cum. af- schrijving 31-12-2017	Boekwrd. 31-12-2017	Invest. 2018	Afschr. 2018	Desinvest.	Boekwrd. 31-12-2018
Gebouwen	9.012.491	4.868.609	4.143.882	0	150.766	0	3.993.116
Terreinen	1.242.505	1.231	1.241.274	0	0	0	1.241.274
Inrichting/inventaris	2.385.149	2.229.401	155.748	20.483	45.452	0	130.779
Machines	178.910	153.411	25.499	0	2.999	22.500	0
Bibliobussen	464.583	369.358	95.225	0	38.937	0	56.288
Transportmiddelen	636.153	425.003	211.150	102.559	71.561	0	242.148
Automatiseringsapp.	891.781	806.480	85.301	13.868	54.440	0	44.729
	<u>14.811.572</u>	<u>8.853.493</u>	<u>5.958.079</u>	<u>136.910</u>	<u>364.155</u>	<u>22.500</u>	<u>5.708.334</u>

De afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen *)	3,33%
Inrichting/inventaris	10,00%
Machines	20,00%
Automatiseringsapparatuur	33,33%
Auto's/transportbusjes	20,00%
Bibliobussen	8,33%

*) Stichting Biblioservice Gelderland schrijft de gebouwen af tot een restwaarde van € 2.500.000.

Vlottende activa

2. Debiteuren

	31-12-2018	31-12-2017
Te vorderen ultimo boekjaar	2.983.022	2.791.122
Af: voorziening wegens dubieus geachte vorderingen	-149.037	-113.605
Saldo per ultimo boekjaar	<u>2.833.985</u>	<u>2.677.517</u>

3. Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2018	31-12-2017
Te vorderen omzetbelasting	9.486	26.415
	<u>9.486</u>	<u>26.415</u>

4. Overige vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Nog te ontvangen subsidiegelden	13.104	27.669
Vooruitbetaalde bedragen	312.472	221.061
Nog te ontvangen rentebaten	527	2.286
Personeelsregelingen	23.229	17.976
Overige vorderingen	213.189	77.019
	562.521	346.011

5. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
Banken	1.485.213	346.183
Bedrijfsspaarrekeningen	6.398.606	8.225.171
	7.883.819	8.571.354

De liquide middelen staan vrij ter beschikking.

Eigen vermogen

6. Stichtingskapitaal

Het gezamenlijke stichtingskapitaal van de geconsolideerde stichtingen bedraagt per 31 december 2018 € 300.288.

7. Algemene reserves

	31-12-2017	Overhev.	Onttrekk.	Dotaties	31-12-2018
Egalisatiereserve	3.479.537	0	0	195.060	3.674.597

De algemene reserves zijn vrij besteedbaar.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens het eigen vermogen van Stichting Overijsselse Bibliotheekdienst, Stichting Bibloservice Gelderland, Stichting Rijnbrink, Stichting Werkgeverschap Rijnbrink en Stichting Provinciale Bibliotheek Amateur Muziekverenigingen Overijssel mee geconsolideerd. Derhalve wijkt het eigen vermogen van de geconsolideerde jaarrekening af van de enkelvoudige jaarrekening.

De dotatie aan de egalisatiereserve betreft het geconsolideerde resultaat.

8. Bestemmingsreserves

	31-12-2017	vrijval	Onttrekk.	Dotaties	31-12-2018
Innovatiereserve	445.926		20.416	150.000	575.510
Bestemmingsresvte WINO	359.416		552.388	512.563	319.591
Transitie Rijnbrink	713.185		45.590		667.595
Innovatielijn Gelderland	362.800				362.800
Innovatielijn Overijssel	345.847		29.436		316.411
Bestemmingsreserve huisvesting Rijnbrink	0			1.196.662	1.196.662
Totaal	2.227.174	0	647.830	1.859.225	3.438.569

Het saldo van de bestemmingsreserves die niet meer voor de aangewezen bestemming gebruikt gaan worden zijn vrijgevallen. Hiervoor zijn 2 nieuwe bestemmingsreserves gevormd, te weten bestemmingsreserve innovatielijn Gelderland en bestemmingsreserve innovatielijn Overijssel en er zijn 2 bestaande bestemmingsreserves opgehoogd.

- De bestemmingsreserve innovatie is gevormd om vernieuwing op het gebied van bibliotheekwerk te kunnen financieren en om een impuls te kunnen geven aan de dienstverlening van Rijnbrink.
- De bestemmingsreserve WINO is gevormd om de kosten van ziekteverzuim, arbeidsrisico en mobiliteit van werknemers mogelijk te maken.
- De bestemmingsreserve transitie Rijnbrink is gevormd om de transitie van Rijnbrink mogelijk te maken om beter aan te kunnen sluiten op de vraag van de klant en de subsidiegever. Deze middelen zullen gebruikt worden om de afvloeiing van personeel, de kosten van de cultuurverandering en daar waar nodig versnelling aan te brengen.
- De bestemmingsreserve innovatielijn Gelderland is gevormd om de vraag en aanbod van onze dienstverlening in Gelderland beter op elkaar af te stemmen en vernieuwing mogelijk te maken.
- De bestemmingsreserve innovatielijn Overijssel is gevormd om de vraag en aanbod van onze dienstverlening in Overijssel beter op elkaar af te stemmen en vernieuwing mogelijk te maken.

- De bestemmingsreserve huisvesting is gevormd vanuit de vrijval voorziening groot onderhoud. De bestemmingsreserve is gevormd voor de investering in de nieuwe centrale huisvesting voor stichting Rijnbrink waar de activiteiten van de groep worden uitgevoerd.

Op de bestemmingsreserves rusten geen verplichtingen richting derden en deze zijn derhalve vrij besteedbaar.

9. Bestemmingsfondsen

	31-12-2017	Overhev.	Onttrekk.	Dotaties	31-12-2018
Aansluiting digitale bibliotheek.nl Gelderland	28.571				28.571
Aansluiting digitale bibliotheek.nl Overijssel	17.501				17.501
Biebsearch projecten	301.673				301.673
Netwerkgelden Overijssel	216.095		307.207	344.566	253.454
Ontwikkeling Wise	122.107		6.393	22.971	138.685
Bestemmingsfonds VNOB	68.636		29.518	25.886	65.004
Bestemmingsfonds cultuureducatie "oude periode"	114.066		14.322		99.744
Bestemmingsfonds cultuureducatie	205.698		1.041.177	1.050.903	215.424
Bestemmingsfonds laaggeletterdheid Gelderland	400.000		8.720		391.280
Egalisatiereserve provinciale subsidie Gelderland	310.165		39.454		270.711
TaalWerkt netwerk Overijssel	0		637.864	964.097	326.233
Innovatie projecten netwerk Overijssel	0		221.879	428.625	206.746
	1.784.512	0	2.306.534	2.837.048	2.315.026

Dotaties en onttrekkingen hebben plaatsgevonden via resultaatbestemming. Op deze bestemmingsfondsen rusten verplichtingen aan derden (subsidieverstrekkers en netwerk) en zijn derhalve niet vrij besteedbaar.

- Het bestemmingsfonds aansluiting digitale bibliotheek is gevormd om de bibliotheekorganisaties aan te laten sluiten op de infrastructuur van de landelijke digitale Openbare Bibliotheek van Bibliotheek.nl.
- Het bestemmingsfonds Biebsearch projecten heeft betrekking op de lopende overeenkomsten met scholen die deelnamen aan het project Biebsearch.
- Het bestemmingsfonds Netwerkgelden Overijssel wordt ingezet door het netwerk voor gezamenlijke netwerkprojecten. Hierop rust een verplichting richting de Bibliotheken in Overijssel.
- Het bestemmingsfonds WISE is gevormd om nieuwe ontwikkelingen in het bibliotheeksysteem WISE uit te financieren.
- Het bestemmingsfonds VNOB zijn gelden die door het netwerk van Overijssel gebruikt worden om deels de kosten van onder andere scholing, studiereizen in netwerkverband te kunnen financieren. Dit geld is door het Overijsselse Bibliotheeknetwerk bijeengebracht.
- Het bestemmingsfonds cultuureducatie is een meerjarige subsidie van Fonds Cultuurparticipatie en van de provincie Overijssel met als doel cultuureducatie te bevorderen. Deels door het financieren van pilots, deels door gemeenten te adviseren. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen "oude periode" (tot en met 2016) en de nieuwe subsidieperiode 2017-2020.
- Het bestemmingsfonds laaggeletterdheid Gelderland is gevormd vanuit de steuntaaksubsidie in Gelderland. Het bedrag zal als cofinanciering worden ingebracht in de subsidie van de provincie Gelderland voor de aanpak van laaggeletterdheid in Gelderland.

- De egalisatiereserve provinciale subsidie Gelderland is de subsidie die nog niet besteed is en de komende jaren alsnog besteed wordt aan ondersteuning van het bibliotheekwerk in Gelderland.
- Het bestemmingsfonds Taal Werkt! netwerk Overijssel is gevormd met een subsidie die door de provincie Overijssel is toegekend aan het netwerk en waarvan Rijnbrink de penvoerder is. De subsidie heeft betrekking op meerdere jaren.
- Het bestemmingsfonds innovatie projecten netwerk Overijssel is gevormd met een subsidie die door de provincie Overijssel is toegekend aan het Overijssels bibliotheeknetwerk en waarvan Rijnbrink de penvoerder is. De subsidie heeft betrekking op een vijftal projecten.

10. Voorzieningen

	31-12-2017	Onttrekk.	Dotaties	Vrijval	31-12-2018
Jubileumvoorziening	171.349	18.958			152.391
Groot onderhoud pand OBD	611.442	28.390	79.000	662.052	0
Groot onderhoud pand BSG	545.019	110.409	100.000	534.610	0
Voorziening reorganisatiekosten	155.353	37.320			118.033
	1.483.163	195.077	179.000	1.196.662	270.424

- De jubileumvoorziening is gevormd voor toekomstige jubileumuitkeringen van het personeel dat per einde boekjaar in dienst is.
- De voorziening groot onderhoud is gevormd om toekomstig onderhoud aan het pand te kunnen bekostigen. De voorziening voor groot onderhoud wordt bepaald op basis van de verwachte uitgaven en de verwachte periodiciteit van het groot onderhoud. Op basis van een 10-jarig extern opgesteld onderhoudsplan worden de lasten voor onderhoud geëgaliseerd. De panden waar deze onderhoudsvoorzieningen voor zijn gevormd zijn in 2019 verkocht. Derhalve zijn beide onderhoudsvoorzieningen gebouwen op balansdatum vrijgevallen.
- De voorziening reorganisatiekosten betreffen de medewerkers van wie de functie komt te vervallen als gevolg van de 2015 gestarte reorganisatie van het team collecties en mediabeheer en de reorganisatie van 2016 inzake de transitie van Rijnbrink. De laatste functies verdwijnen in 2019.

Alle voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde en hebben een langlopend karakter.

11. Langlopende schulden

	rentevoet gem. 2018	saldo 31/12/2017	opgen. 2018	aflossing 2018	afl. verpl. 2018	saldo 31/12/2018	bet. rente 2018
<u>Langlopende schulden OBD</u>							
NV BNG	4,30%	1.083.804	0	70.897	73.946	938.961	46.604
ING	5,25%	231.700	0	231.700	0	0	11.296
<u>Langlopende schulden BSG</u>							
ING BANK I (tot 2022)	1,95%	1.162.500	0	232.500	232.500	697.500	20.877
ING BANK II (tot 2022)	1,95%	210.000	0	40.000	40.000	130.000	3.790
Overige schulden		21.047	0	7.016	7.016	7.015	0
<u>Langlopende schulden Rijnbrink Holding</u>							
Rabobank	2,20%	129.000	0	129.000	0	0	2.354
		2.838.051	0	711.113	353.462	1.773.476	84.921

Langlopende schulden OBD

De langlopende lening afgesloten bij de BNG heeft een looptijd langer dan 5 jaar. De provincie Overijssel staat borg voor de lening afgesloten bij de NV BNG.

De lening bij de ING is afgesloten ter financiering van de verbouwing van het bedrijfspand aan de Van Alphenstraat 11 te Nijverdal in 2009. Jegens de ING is, in verband met de verstrekte lening, als zekerheid gesteld de algemene verpanding van activa. De lening is in zijn geheel in 2018 afgelost.

Langlopende schulden BSG

De twee leningen bij de ING bank hebben een looptijd tot 2022. Als bijzondere bepaling is opgenomen in de overeenkomst dat er een minimale solvabiliteitsratio van 20% moet zijn. BSG voldoet aan deze verplichting.

Gestelde zekerheden

Jegens de ING zijn, in verband met verstrekte leningen, de volgende zekerheden gesteld:

- eerste bankhypotheek ad € 6.500.000 op bedrijfspand Zeelandsingel 40 te Arnhem
- verpanding huurvorderingen
- rekening-courant plus overeenkomst

Langlopende schulden RBG

De lening bij de Rabobank is afgesloten ter financiering van het woonhuis aan de Nicolaas Beetsstraat 8 te Nijverdal. De lening is in zijn geheel in 2018 afgelost.

Jegens de Rabobank is, in verband met een verstrekte lening, een hypothecaire zekerheid gesteld van € 400.000 te vermeerderen met rente en kosten tot € 140.000 op het woonhuis met verdere aanbehooren, ondergrond, erf en tuin, staande en gelegen aan de Nicolaas Beetsstraat 8, 7447 TL te Nijverdal, kadastraal bekend gemeente Hellendoorn, sectie L nummer 3275, groot vier are en eenendertig centiare (4,31 are).

Overige schulden

De overige schulden betreft een verplichting om per 31-12-2018 nog 2 jaar aan het UWV een deel van de uitkering van een oud medewerker van Biblioservice Gelderland te betalen.

12. Aflossingsverplichting langlopende schulden

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Langlopende schulden OBD</u>		
NV BNG	73.946	70.897
ING	0	19.800
<u>Langlopende schulden BSG</u>		
ING I	232.500	232.500
ING II	40.000	40.000
Overige schulden	7.016	7.016
<u>Langlopende schulden RBG</u>		
Rabobank	0	12.000
	<u>353.462</u>	<u>382.213</u>

13. Crediteuren

	31-12-2018	31-12-2017
Verschuldigd ultimo boekjaar	571.227	826.332
Saldo per ultimo boekjaar	571.227	826.332

14. Verschuldigde belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2018	31-12-2017
Omzetbelasting	849.442	758.077
Loonheffing	806.716	720.470
	1.656.158	1.478.547

15. Overige kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2018	31-12-2017
Te betalen accountantskosten	75.175	62.525
Vakantiedagenverplichting personeel	567.828	439.806
Inhuur derden	61.198	143.521
Vooruitontvangen contributies	0	379.261
Nog te betalen rentelasten	10.889	11.651
Vooruitontvangen en vooruitgefactureerde omzet	34.046	41.051
Verplichtingen mbt personeel	901.806	1.202.466
Vooruitontvangen bedragen en subsidies	128.987	49.750
Verschuldigde pensioenpremie	309.822	274.082
Onderhanden werken projecten	345.033	317.046
Overige schulden en overlopende passiva	210.134	240.613
	2.644.918	3.161.772

Niet uit de balans blijken rechten en verplichtingen

Biblioservice Gelderland

Langlopende huurinkomsten onroerend goed

In verband met afgesloten huurcontracten met huurders bedragen de jaarlijkse huurinkomsten circa € 225.000 (exclusief jaarlijkse indexering).

Stichting Werkgeverschap Rijnbrink

De vakantiedagenverplichting en de jubileumvoorzieningen zijn als verplichting opgenomen bij de materieel werkgever. Stichting Werkgeverschap Rijnbrink is de juridisch werkgever en heeft zowel voor de vakantiedagen als de jubileumuitkering een verplichting jegens de werknemer. Alle kosten die uit deze verplichting voortvloeien komen ten laste van de materieel werkgever. Derhalve zijn deze kosten bij de materieel werkgever verantwoord.

Stichting Rijnbrink

In verband met een afgesloten leasecontract van een personenauto heeft Stichting Rijnbrink een resterende leaseverplichting van € 3.000. Dit contract heeft een resterende looptijd van 0,5 jaar.

Er is een compte joint- en mede-aansprakelijkheidsovereenkomst tussen Stichting Biblioservice Gelderland en Stichting Rijnbrink voor schulden aan ING.

Fiscale eenheid

Stichting Rijnbrink Holding vormt tezamen met Stichting Rijnbrink en Stichting Werkgeverschap Rijnbrink een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de belastingschulden van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

16. Omzet (exclusief doorbelasting personeel)

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Omzet Rijnbrink@work	1.137.523	886.000	1.007.366
Omzet bibliotheekdiensten en cultuur	801.452	786.000	377.862
Omzet facilitaire dienstverlening	489.978	464.000	476.353
Omzet ondersteuning en bedrijfsvoering	2.964.377	2.659.000	3.143.429
Omzet IT diensten	2.139.834	2.023.000	2.195.290
Omzet collecties en mediabeheer	245.292	192.000	229.200
	7.778.456	7.010.000	7.429.500

- De omzet Rijnbrink@work is in 2018 gestegen door vergroting van het marktaandeel.
- De omzet bibliotheekdiensten is toegenomen ten opzichte van de begroting doordat er extra dienstverlening is geleverd op cultuureducatie.
- De omzet ondersteuning en bedrijfsvoering valt € 305.000 hoger uit dan begroot. Dit komt vooral door de hogere omzet uit de ondersteuning op de projectsubsidies van het netwerk. Daarnaast is de omzet op financiën en HR van zowel administratie en advies gestegen.
- De omzet IT-diensten valt € 117.000 hoger uit dan begroot. Dit is veroorzaakt door de hogere omzet op het gebied van het bibliotheekstelsel WISE.
- De omzet collecties en mediabeheer is € 53.000 hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de toename van dienstverlening mediadistributie.

17. Subsidies

Totaal is er aan subsidies beschikbaar gesteld € 8.247.238.
Dit bedrag is als volgt tot stand gekomen:

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Prov. Subs. steuntaak bibliotheekwerk Gelderland	5.499.350	5.371.000	5.970.635
Prov. Subs. steuntaak bibliotheekwerk Overijssel	2.512.224	2.512.000	2.512.224
Prov. Subs. tbv amateurmusici in de provincie Overijssel	43.529	44.000	43.529
Project subsidies	192.135	84.000	229.051
	8.247.238	8.011.000	8.755.439

- Alle subsidies worden volledig verantwoord overeenkomstig de beschikking.
- Indien projectsubsidies niet volledig in het boekjaar besteed worden, zullen via winstbestemming aan bestemmingsfondsen de gelden beschikbaar komen voor de komende boekjaren. Vrijval uit deze reserves staan in de exploitatie vermeld.

18. Diverse inkomsten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Bijdrage aan netwerkprojecten	1.563.139	243.000	1.585.657
Overige inkomsten	602.878	400.000	704.518
	2.166.017	643.000	2.290.175

- De bijdrage aan netwerkprojecten zijn geen onderdeel van de reguliere exploitatie van Stichting Rijnbrink, derhalve zijn deze inkomsten niet begroot. Tegenover deze inkomsten staan specifieke kosten. Een eventueel positief of negatief resultaat wordt gedoteerd of onttrokken aan de bestemmingsfondsen.
- De overige inkomsten zijn hoger dan begroot. Dit betreft vooral de doorverkoop van materialen en drukwerk. Hier staan ook inkoopkosten tegenover.

19. Personeelskosten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Totaal bruto salarissen	17.660.904	22.682.000	16.974.201
Pensioenpremies	2.474.240	p.m.	2.413.511
Sociale lasten	2.697.220	p.m.	2.536.993
<i>Totaal salarissen</i>	<i>22.832.364</i>	<i>22.682.000</i>	<i>21.924.705</i>
Overige salaris gerelateerde posten	-221.747	-58.000	-171.159
<i>Totaal salarissen</i>	<i>22.610.617</i>	<i>22.624.000</i>	<i>21.753.546</i>
Overige personeelskosten	3.495.352	2.220.000	5.131.825
<i>Totale personeelskosten</i>	<i>26.105.969</i>	<i>24.844.000</i>	<i>26.885.371</i>

De begrote personeelskosten bedragen € 24.844.000. De werkelijke personeelskosten zijn hoger doordat de (overige) personeelskosten die rechtstreeks ten laste van (netwerk) projecten komen niet begroot zijn maar wel in de werkelijke kosten zijn ondergebracht.

Gemiddeld waren er in 2018 377 fte in dienst binnen Rijnbrink. In 2017 waren dit 369 fte.

20. Afschrijvingen

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Gebouwen	150.766	198.000	151.739
Inventaris	45.452	51.000	49.911
Machines	2.999	11.000	10.371
Bibliobussen	38.937	50.000	38.937
Transportmiddelen	71.561	75.000	50.862
Automatisering	54.440	90.000	53.777
	364.155	475.000	355.597

De afschrijving automatisering zijn lager dan begroot. Grotendeels is dit veroorzaakt doordat de gedane investeringen lager zijn dan begroot en later in het jaar hebben plaatsgevonden.

21. Overige bedrijfskosten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Automatisering	1.068.859	1.053.000	996.788
Bestuur en organisatie	564.058	538.000	546.779
Accountantskosten	69.463	p.m.	74.800
Huisvesting	636.407	597.000	573.794
Administratie	173.641	285.000	273.846
Transport	242.366	203.000	213.791
Overig/specifiek	665.815	75.000	1.514.913
Vrijval voorziening groot onderhoud	-1.196.662	0	0
	2.223.947	2.751.000	4.194.711

- De automatiseringskosten zijn € 16.000 hoger dan begroot. Dit betreffen kosten waar ook extra omzet tegenover staat.
- De huisvestingskosten zijn € 39.000 hoger dan begroot. Voor een groot deel wordt dit veroorzaakt door de hogere kosten voor energielasten, schoonmaak en overige huisvestingskosten die gemaakt zijn voor de verhuur van het kantoorpand in Arnhem.
- De administratiekosten zijn € 111.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten worden veroorzaakt door de lagere porti-kosten, lagere drukwerkkosten en lagere telefoonkosten.
- De transportkosten zijn € 39.000 hoger dan begroot. Dit is grotendeels veroorzaakt door hogere onderhoudskosten van de transportmiddelen en tijdelijke huur van transportmiddelen.
- De post overig/specifiek bevat voor ruim € 550.000 lasten welke te maken hebben met specifieke bestemmingsreserves en -fondsen. Tegenover deze lasten staan opbrengsten uit diverse inkomsten, onttrekkingen uit bestemmingsreserves en -fondsen. Zie ook toelichting op de balans punt 8 en 9.
- De vrijval voorziening groot onderhoud betreft de eenmalige vrijval van het saldo van de voorziening groot onderhoud doordat in 2019 overeenstemming is bereikt over de verkoop van de bedrijfspanden (Nijverdal en Arnhem) waar deze voorziening voor gevormd was.

Enkelvoudige jaarrekening

Stichting Rijnbrink Holding

Enkelvoudige balans per 31 december 2018

		31 december 2018	31 december 2017
<u>Activa</u>			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1)	210.836	221.247
		210.836	221.247
Vlottende activa			
Debiteuren	2)	0	3.875
Belastingen en premies volksverzekeringen	3)	9.486	10.305
Overige vorderingen en overlopende activa	4)	3.159	569
Liquide middelen	5)	609.106	905.362
		621.751	920.111
		832.587	1.141.358
<u>Passiva</u>			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	6)	683.872	677.826
Bestemmingsreserves	7)	83.856	129.446
		767.728	807.272
Langlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen	8)	0	117.000
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichting langlopende schulden	9)	0	12.000
Crediteuren	10)	13	7.608
Schulden aan groepsmaatschappijen	11)	30.966	162.711
Overige schulden en overlopende passiva	12)	33.880	34.767
		64.859	217.086
		832.587	1.141.358

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2018

		Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
<u>Baten</u>				
Overige baten	13)	265.000	265.000	277.200
Som der baten		265.000	265.000	277.200
<u>Lasten</u>				
Personeelskosten	14)	154.482	164.000	167.248
Afschrijvingen	15)	10.411	10.000	10.411
Overige bedrijfskosten	16)	137.036	88.000	95.144
Som der lasten		301.929	262.000	272.803
Bedrijfsresultaat		-36.929	3.000	4.397
Financiële baten	17)	10	1.000	39
Financiële lasten	17)	-2.625	-4.000	-3.462
Resultaat voor onttrekking en dotatie reserves / fondsen		-39.544	0	974
Onttrekkingen bestemmingsreserves/-fondsen		45.590	0	0
Dotaties bestemmingsreserves/-fondsen		0	0	0
Resultaat na onttrekking en dotatie reserves / fondsen		6.046	0	974

Kasstroomoverzicht

	2018	2017
Bedrijfsresultaat	-36.929	4.397
<u>Aanpassingen voor:</u>		
Afschrijvingen	10.411	10.411
<u>Mutaties in het werkkapitaal:</u>		
Mutaties kortlopende vorderingen en overlopende activa	2.104	4.996
Mutaties kortlopende schulden en overlopende passiva	-152.227	57.953
	-150.123	62.949
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-176.641	77.757
Ontvangen rente	10	39
Betaalde rente	-2.625	-3.462
	-2.615	-3.423
Kasstroom uit operationele activiteiten	-179.256	74.334
Aflossingen op langlopende schulden	-117.000	-27.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-117.000	-27.000
Netto kasstroom	-296.256	47.334
Saldo liquide middelen begin boekjaar	905.362	858.028
Saldo liquide middelen einde boekjaar	609.106	905.362

Algemene grondslagen voor de opstelling van de enkelvoudige jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving (RJ 640) voor organisaties zonder winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, wordende activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waardering van de deelnemingen vindt plaats op basis van nettovermogenswaarde.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen die worden vermeld in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Voor de overige posten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2018

Vaste activa

1. Materiële vaste activa

	cum. aan- schafwrd. 31-12-2017	cum. af- schrijving 31-12-2017	Boekwrd. 31-12-2017	Invest. 2018	Afschr. 2018	Desinvest.	Boekwrd. 31-12-2018
Bedrijfswoning	318.955	98.955	220.000	0	10.000	0	210.000
Inrichting/inventaris	4.113	2.866	1.247	0	411	0	836
	323.068	101.821	221.247	0	10.411	0	210.836

- De woning is verzekerd voor een bedrag van € 162.200, zijnde de herbouwwaarde van de woning.

Vlottende activa

2. Debiteuren

	31-12-2018	31-12-2017
Te vorderen ultimo boekjaar	0	3.875
Af: voorziening wegens dubieus geachte vorderingen	0	0
Saldo per ultimo boekjaar	0	3.875

3. Belastingen en premies volksverzekeringen

	31-12-2018	31-12-2017
Te vorderen omzetbelasting	9.486	10.305
	9.486	10.305

4. Overige vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Nog te ontvangen renteopbrengsten	10	40
Vooruitbetaalde bedragen	1.954	529
Overige vorderingen	1.195	0
	3.159	569

5. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
Banken	20.106	40.401
Spaarrekening	589.000	864.961
	609.106	905.362

De liquide middelen staan vrij ter beschikking.

Eigen vermogen

6. Algemene reserve

	31-12-2017	Overhev.	Onttrekk.	Dotaties	31-12-2018
Egalisatiereserve	677.826	0	0	6.046	683.872

Aansluiting tussen het geconsolideerde resultaat en vermogen met het enkelvoudige resultaat en vermogen:

	2018	2017
Geconsolideerd resultaat	195.060	64.115
<u>Correcties:</u>		
Resultaat Bibloservice Gelderland	0	0
Resultaat Overijsselse Bibliotheekdienst	0	417
Resultaat Stichting Biebsearch	0	4.864
Resultaat Stichting Rijnbrink	-143.723	-20.108
Resultaat Stichting Werkgeverschap Rijnbrink	552	-2.397
Resultaat PBAM	161	87
Andere waarderingsgrondslag gebouwen Bibloservice Gelderland	-46.004	-46.004
Resultaat enkelvoudige jaarrekening	6.046	974

	31-12-2018	31-12-2017
Geconsolideerd Vermogen	3.974.885	3.779.825
<u>Correcties:</u>		
Vermogen Bibloservice Gelderland	-1.288.414	-1.288.414
Vermogen Overijsselse Bibliotheekdienst	-1.113.181	-1.113.181
Vermogen Stichting Biebsearch	0	0
Vermogen Stichting Rijnbrink	-393.721	-249.998
Vermogen Stichting Werkgeverschap Rijnbrink	-18.823	-19.375
Vermogen PBAM	-16.834	-16.995
Andere waarderingsgrondslag gebouwen Bibloservice Gelderland	-460.040	-414.036
Vermogen enkelvoudige jaarrekening	683.872	677.826

7. Bestemmingsreserves

	31-12-2017	Overhev.	Onttrekk.	Dotaties	31-12-2018
Transitie Rijnbrink	129.446	0	45.590	0	83.856
Totaal	129.446	0	45.590	0	83.856

De bestemmingsreserve transitie Rijnbrink is gevormd om de lijn nieuwe markten binnen de transitie van Rijnbrink mogelijk te maken. Deze reserve wordt benut om te verkennen waar voor Rijnbrink nieuwe kansen liggen en hoe de strategie van Rijnbrink hierop moet worden aangepast.

Langlopende schulden

8. Langlopende schulden aan kredietinstellingen

	rentevoet gem. 2018	saldo 31-12-2017	opgen. 2018	aflossing 2018	afl. verpl. 2019	saldo 31-12-2018	bet. rente 2018
Rabobank (looptijd tot 2029)	2,2%	117.000	0	117.000	0	0	2.354
		117.000	0	117.000	0	0	2.354

Als onderpand is een hypothecaire zekerheid gesteld van € 400.000 te vermeerderen met rente en kosten tot € 140.000 op het woonhuis met verdere aanbehoren, ondergrond, erf en tuin, staande en gelegen aan de Nicolaas Beetsstraat 8 te 7442 TL Nijverdal, kadastraal bekend gemeente Hellendoorn, sectie L nummer 3275, groot vier are en eenendertig centiare (4,31 are). De lening is in 2018 in zijn geheel afgelost.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

9. Aflossingsverplichting langlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
Rabobank	0	12.000
	0	12.000

10. Crediteuren

	31-12-2018	31-12-2017
Saldo per ultimo boekjaar	13	7.608
	13	7.608

11. Schulden aan groepsmaatschappijen

	31-12-2018	31-12-2017
Stichting Rijnbrink	30.966	162.711
Stichting Werkgeverschap Rijnbrink	0	0
	30.966	162.711

12. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2018	31-12-2017
Personeelskosten	3.584	5.984
Te betalen accountantskosten	27.800	28.700
Overige schulden en overlopende passiva	2.496	83
	33.880	34.767

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

- Stichting Rijnbrink Holding vormt tezamen met Stichting Rijnbrink en Stichting Werkgeverschap Rijnbrink een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de belastingsschulden van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting enkelvoudige staat van baten en lasten 2018

Baten

13. Overige baten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Management fee *)	265.000	265.000	270.000
Verhuur woning	0	0	7.200
	<u>265.000</u>	<u>265.000</u>	<u>277.200</u>

*) Dit betreft de doorbelasting van de management fee aan de stichtingen binnen Rijnbrink. De totale lasten van de stichting worden doorbelast aan de stichtingen binnen Rijnbrink.

Lasten

14. Personeelslasten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Personeelskosten	154.482	164.000	167.248
	<u>154.482</u>	<u>164.000</u>	<u>167.248</u>

De personeelskosten betreffen de doorbelaste salarislasten van de raad van bestuur vanuit Stichting Werkgeverschap Rijnbrink en overig personeel gerelateerde kosten.

De bezoldiging van de functionarissen die over 2018 in het kader van de wet normering topinkomens (WNT) verantwoord worden, is als volgt:

	2018	2017
Raad van Bestuur: mevr. M. van Ham		
In dienst vanaf 1 augustus 2010		
Deeltijdfactor 100%		
Bruto-inkomen (incl. salaris, vakantiegeld en eindejaarsuitkering)	116.593	114.573
Jubileumuitkering ivm 25 jarig dienstverband (conform CAO)	0	0
Bruto-onkostenvergoeding	812	786
Voorzieningen ten behoeve van beloningen	14.052	13.933
Totaal bezoldiging in kader van de WNT	<u>131.457</u>	<u>129.292</u>

Het bezoldigingsmaximum voor de bestuurder bedraagt in 2017 € 181.000 en in 2018 € 189.000. In beide jaren ligt de bezoldiging van de bestuurder onder het bezoldigingsmaximum.

15. Afschrijvingen

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Bedrijfsgebouwen	10.000	10.000	10.000
Inrichting/inventaris	411	0	411
	10.411	10.000	10.411

16. Overige bedrijfskosten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
Bestuur en organisatie	87.075	83.000	90.710
Huisvesting	1.371	2.000	1.434
Administratiekosten	3.000	3.000	3.000
Kosten automatisering	0	0	0
Overige bedrijfskosten	45.590	0	0
	137.036	88.000	95.144

*) Onder de bestuurs- en organisatiekosten zijn ook opgenomen de vergoedingen welke verstrekt zijn aan de raad van toezicht (RvT).

De bezoldiging van de toezichthouders die over 2018 in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT) verantwoord worden, is als volgt:

	2018	2017
J.J. Stapel; toezichthouder	0	7.262
W.M. Weerkamp; voorzitter RvT (m.i.v. 2017)	11.885	10.260
N. Mansfield Timans; toezichthouder	9.450	7.140
C.P.M. Teunissen; toezichthouder	9.450	7.140
J.V.C.T. van Duren; toezichthouder	9.558	7.260
J.Ph. Broekhuizen; toezichthouder (m.i.v. juli 2017)	9.450	3.570
Totaal bezoldiging in kader van de WNT	49.793	42.632

Het bezoldigingsmaximum voor de leden van de RvT bedraagt in 2017 € 18.100 en voor de voorzitter € 27.150. In 2018 bedraagt dit maximum voor de leden van de RvT € 18.900 en voor de voorzitter van de RvT € 28.350.

De bezoldigingsmaximum voor de heer Broekhuizen bedraagt in 2017 naar rato van de vervulling van de functie € 9.050.

De stichting Overijsselse Bibliotheek Dienst en stichting Biblioservice Gelderland zijn tevens WNT-plichtig.

17. Financiële baten en lasten

	Exploitatie 2018	Begroting 2018	Exploitatie 2017
<i>Financiële baten</i>			
Rente opbrengsten	10	1.200	39
<i>Financiële lasten</i>			
Bankkosten	271	1.100	116
Rentekosten leningen	2.354	3.100	3.346
	2.625	4.200	3.462
Per saldo financiële lasten	2.615	3.000	3.423

Eigen vermogen

Resultaatbestemming

Het bestuur is voornemens het positieve resultaat na dotaties en onttrekkingen bestemmingsreserves en -fondsen van € 6.046 toe te voegen aan de algemene reserve van Stichting Rijnbrink Holding.

Beleid met betrekking tot de fondsen

Het is beleid van de organisatie om de jaarresultaten toe te voegen c.q. te verrekenen met de egaliseringsreserve. Het beleid is erop gericht slechts bestemmingsreserves en/of fondsen te vormen die nadrukkelijk in overeenstemming zijn met het te voeren beleid.

Vaststelling / Goedkeuring

Aldus vastgesteld op 26 april 2019 te Nijverdal,

M. van Ham MPM
Voorzitter raad van bestuur

Raad van toezicht:

mr. W.M Weerkamp, voorzitter

C.P.M. Teunissen

N. Mansfield

drs. J.V.C.T. van Duren RC

mr. drs. J.Ph. Broekhuizen

Nijverdal, 11 juni 2019

Overige gegevens

Deze jaarrekening is op 26 april 2019 vastgesteld conform artikel 23 van de statuten door de voorzitter van de raad van bestuur en op 11 juni 2019 goedgekeurd door de raad van toezicht.

Stichting Rijnbrink Holding staat bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 08148638.

Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring accountant

Bijlage 1: Lijst met afkortingen

In dit jaarverslag gebruiken we enkele afkortingen. Hieronder ziet u een overzicht.

KB	: Koninklijke Bibliotheek
OBD	: Overijsselse Bibliotheek Dienst
BSG	: Biblioservice Gelderland
DB	: dagelijks bestuur
POI	: Provinciale Ondersteuningsinstelling
VOB	: Vereniging Openbare Bibliotheken
SPN	: Samenwerkende Provinciale steunorganisaties Nederland
SIOB	: Sector Instituut Openbare Bibliotheken
VNOB	: Vereniging Netwerk Overijsselse Bibliotheken
SGB	: Samenwerkende Gelderse Bibliotheken
IBL	: Interbibliothecair leenverkeer
WINO	: Werkgeverschap in Netwerkverband Overijssel
dBoS	: de Bibliotheek op School
SAB	: Stads en Atheneum Bibliotheek
SROI	: Social Return On Investment
CMK	: Cultuureducatie met Kwaliteit
KTO	: Klant tevredenheid onderzoek
MTO	: Medewerkers tevredenheid onderzoek
PJC	: Personele Jaar Cyclus
FASO	: Federatie voor Amateur Symfonie Orkesten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan raad van toezicht van Stichting Rijnbrink Holding

VERKLARING OVER DE IN HET JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Rijnbrink Holding te Nijverdal gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Rijnbrink Holding op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en het semipublieke sector (WNT) 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Rijnbrink Holding zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van RJ 640 organisaties zonder winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controle-werkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 26 april 2019

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J.S. Huizinga RA